

GOSPODARSKO GIBANJE

Ocena predsedstva CK ZKS kaže, da se poglobitve težnje v gospodarskih gibanjih, ki so nastopile lani, v prejšnjih letih niso bistveno spremenile. Neugodna gibanja se nadaljujejo in celo poglobljajo predvsem v poslabšanju zunanjetrgovinske menjave, kar vpliva na naraščanje primanjkljaja v državni plačilni bilanci, v čezmerni rasti investicij ter dohodkov splošne in skupne porabe in ne nazadnje v skokovitem večanju cen in življenjskih stroškov. Pri vsem tem pa se je proizvodnja še povečala nad načrtano zaradi tiste notranje porabe, ki ni v skladu z možnostmi in za letos sprejeto politiko.

To je zelo groba predstavitev gospodarskega gibanja v Jugoslaviji, zato bi bolj natančno spregovorili o ukrepih, ki so jih naredili v naši občini in konkretnije v železarni. V občini Ravne se je že domala iztekla akcija obveščanja o informaciji predsedstva CK ZKJ o gospodarskih razmerah. Namen tega je bil, da se delovni ljudje seznanijo s trenutnim ekonomskim stanjem in procesi, ki tečejo. V TOZD pa bodo takoj usmerili akcijo v analize in ukrepe na naslednjih področjih: storilnost dela, zmanjševanje stroškov, varčevanje, uvoz — izvoz, inflacija — likvidnost — zaloge, cene, investicijske in skupne porabe.

Program akcije v železarni, ki predvideva boljše in racionalnejšo proizvodnjo, racionalno razpolaganje s surovinami in materiali, premišljene in ekonomsko upravičene nove naložbe, vzpodbujanje poslovne zainteresiranosti in višje produktivnosti z ustrezno delitvijo dohodka in osebnega dohodka in racionalizatorsko dejavnostjo, se izvaja. Temeljne organizacije združenega dela so z boljšim uporabljanjem osnovnih sredstev dosegle veliko večjo proizvodnjo kot v istem obdobju lani. V primerjavi z lani je skupna proizvodnja v TOZD I za 6,3% večja, v TOZD II za 6,7% in v TOZD TRO Prevalje za 14,6%.

Z akcijo pričakovan rezultat bomo v polletju presegli, kar so delno povzročile razmere na trgu, delno pa je rezultat akcije zaposlenih v železarni.

Tudi naš izvoz je bil okrnjen, ker smo zaradi pomanjkanja jekla na domačem trgu skušali v okviru možnosti zadovoljiti naše kupce jekla, da bi tako zmanjšali potrebo uvoza, zaradi tega pa smo planirali manj izvoza, in sicer 14 milijonov dolarjev, kar je res nekaj več kot lani, vendar manj, kot je zahtevala resolucija družbenoekonomskega razvoja za leto 1975. Zaradi tega

pa je v železarni že zastavljena akcija, da dosežemo plan 16,5 milijonov dolarjev izvoza. V šestih mesecih smo od tega plana dosegli 88% (po izračunih za vse TOZD v slovenskih železarnah). Če v resoluciji planiran izvoz — 20% iznad ustvarjenega v letu 1974 — dosežemo, bi s tem bila dana možnost normalne oskrbe proizvodnje iz uvoza in s tem bi dosegli dovoljenje za izkoriščanje retencijske kvote (ustvarjenih deviz z izvozom), ki jih sedaj zaradi premajhnega izvoza ne moremo izkoristiti.

S prizadevanjem vseh zaposlenih, posebej pa še odgovornih služb v TOZD in OZD za realizacijo 16,5 milijona dolarjev izvoza v letu 1975, je mogoče ta cilj doseči. Jasno pa je, da zaradi manjšega povpraševanja na zunanjem tržišču in velike po-

nudbe blaga ni mogoče pričakovati, da bomo dosegli take cene, kot smo jih bili vajeni v preteklosti. Uspešno dosežena akcija varčevanja pa nam omogoča, da kljub prodaji blaga v izvoz z delno izgubo še vedno lahko dosežemo planirano akumulacijo. Pri vsem tem pa je najpomembnejše vedeti to, da kolikor ne dosežemo izvoza, nimamo možnosti uvažati potrebnih surovin in rezervnih delov, s tem pa postane vprašljiva proizvodnja v bodoče tudi za domači trg, hkrati pa še akumulacija, osebni in družbeni standard, skratka, to je proces negativnih pojavov.

Že ob koncu leta 1974 in skozi polletje letošnjega leta ima železarna težave tudi z likvidnostjo. Vzroki za tako stanje so predvsem v skokovitem naraščanju cen, kar povečuje vrednost zalog in terjatev pri kupcih. Kljub temu da smo ob koncu leta izdvojili v poslovna sredstva največ, kar

Senčna mreža

je bilo možno za pokritje teh povečanih zalog, pa to ni zadostovalo, ker nismo uspeli pri bankah dobiti niti toliko kratkoročnih kreditov za pokrivanje primanjkljaja obratnih sredstev kot v letu 1974, ne glede na to, da so potrebe mnogo večje. Sami pa moramo usmeriti akcije v zmanjševanje zalog vseh vrst materiala, hitrejše obračanje zalog in bolj vestno uresni-

čevanje nalog, ki smo si jih začrtali. Prepričani smo, da bomo z aktiviranjem vseh zaposlenih ter s sprotnim informiranjem o doseženih uspehih in nerešenih problemih uspeli do konca leta uresničiti zahteve resolucije in lastnega akcijskega programa, kajti to ni nekaj trenutnega, pač pa trajen proces, ki se ga mora zavedati vsak posameznik.

reč izvoz nujna potreba in odpoved hkrati. To pa še tem bolj, ker se nam dosedanje tržišče zapira zaradi zasičenosti z lastnim materialom, to pa seveda pogojuje sprejem še manj ugodnih pogojev pri izvozu našega blaga. Poleg pravice do uvoza, ki jo na podlagi izpolnjenih in prekoračenih izvoznih obveznosti pridobimo, nam dajejo devizni prilivi najcenejši uvozni denar, ker ne utrpimo izgube med prodajnimi in kupnimi deviznimi tečaji in nekaterimi provizijami bank, ki so višje ob prostem nakupu deviz, delno tudi dragim kreditom. Izvozno blago nam tuji kupci — vsaj v pretežni meri — redno in hitro plačujejo.

Nekaj besed o uvozu brez statistike

V zadnjem času zasledujemo v vseh obdobjih, dnevnih in strokovnih, da nas je prešel uvoz, ta pastorek gospodarstva. Tudi o vzrokih je dovolj govora. Upadanja izvoza in rasti uvoza naša plačilna bilanca več ne prenese.

Za uravnovešenost je treba najti učinkovite ukrepe. Precej si obetamo od turizma. Izhod v sili so uvozne omejitve in prepovedi. Za povsem enostranske omejitve se kot država — članica — ena izmed trinosemdesetih članic GATT (to je načelnosemdeletih članic GATT) ne moremo odločiti. V času recesije, katere val nas je že krepko oplazil, se v težavah nismo znašli osamljeni. Različne države so zaradi izboljšave svoje plačilne bilance različno ukrepale: Francija z deviznimi restrikcijami, Anglija z zajezitvijo uvoza, Finska z denarnimi plogi pri uvozu. To je le nekaj primerov. Francija je zaradi ostrih mer, ki jih je zavzela, seveda predvsem z varčevanjem, dosegla delno že celo višek v svoji plačilni bilanci.

Kako pa se to odraža v železarni Ravne in kaj naj bi storili?

Uvozu se že zaradi nezadostnih virov surovin za proizvodnjo plemenitega jekla ne bomo mogli odreči. Naše elektro-obločne peči, s prefinjenim okusom, potrebnim za taka jekla, zahtevajo staro železo v kvaliteti, ki ga domače tržišče zaenkrat še ne more v celoti zagotoviti; saj je še tudi potrošnja jekla na prebivalca manjša od potrošnje v zahodnoevropskih deželah in temu primeru tudi »proizvodnja« stavega železa. Uvoz stavega železa pa zavzema najvidnejšo postavko v celotni vrednosti uvoznih artiklov za našo železarno. Je pa kontingentiran, to se pravi, dovoljen je le v odrejenih količinah.

Po vrednosti mu slede ferolegure: ferovolfam, feromolibden, ferovanadij, ferotitan in druge; zanje v državi ni surovinске baze. V zadnjem času so se nekoliko pocenile zaradi zmanjšanja proizvodnje jekla v zahodnoevropskih državah. Evropska gospodarska skupnost se je celo odločila za samoomejevanje proizvodnje jekla tudi na račun skrajšanega delovnega časa. Barometer za industrijski potencial in konjunkturo pa je v zahodnoevropskih državah, predvsem v Zahodni Nemčiji, prav proizvodnja jekla. Ta je pri valjanem jeklu v Zahodni Nemčiji padla od 3 milijonov ton valjanega jekla mesečno v letu 1974 na le 2 milijona ton.

Nato imamo nikelj, ki v količinski potrošnji presega vse uvozne legure. V maju je dosegel po dolgem času najnižjo raven v ceni; sedaj pa so že napovedali rudarji v Kanadi, ki daje največ niklja, stavke z zahtevami po zvišanju mezd. Neizogibno

je v teku tudi zvišanje cene za nikelj; na borzi že kaže precejšnjo tendenco porasta.

Obe 40-tonski peči in 25-tonska peč terjajo grafitne elektrode. Primerne dimenzije domači proizvajalec v Šibeniku še ni uvrstil v svoj proizvodni program. Elektrode so še v večji meri navezane na petrolejsko bitko, mi pa plačujemo evropski poraz. Kot baza jim služi petrokoks. Po krajšem premirju se je sicer tudi cena umirila, potem ko je dosegla doslej najvišjo raven, delno se je zaradi recesije celo malenkostno znižala, vendar proizvajalke nafte, članice OPEC, za jesen napovedujejo ponovno zvišanje cene nafte, nam pa že zopet napovedujejo zvišanje cene elektrodam. Te so postale že prava dragocenost: skoraj 36 dinarjev za kilogram, drage kot meso, pa še kontingentirane so.

Delno je k povečanju cen pripomogla tudi nekoliko zvišana uvozna taksa, ki je uvedena na ves uvoz blaga.

Doslej naštetim uvoznim artiklom se ne bomo mogli izogniti. Marsikdaj pa je že bil kamen spotike uvoz različnih livarskih peskov. Ugotovili pa smo, da je prav z odlično kvaliteto primerne peska iz Anglije bilo možno povečati proizvodnjo v mini livarni, z njegovo pomočjo moremo izdelovati odlitke v najrazličnejših težah, kar je bilo doslej neizvedljivo. Torej bi se prostovoljno tudi temu uvoznemu artiklu le s težavo odpovedali. Nasploh pa ravno livarne na zahodu in sedanji recesiji niso zatajile, kot tudi strojogradnja v glavnem ne. Saj ravno v kritičnem obdobju velja posvetiti skrb vse večji modernizaciji proizvodnih naprav, ki bi bile kos zahtevni nalogi za povečano boljše proizvodnjo ob manjših proizvodnih stroških.

V kratkem se bomo morali domala v celoti preusmeriti pri samotnem izlivnem materialu na oskrbo iz domače proizvodnje. Trenutno je oskrba tega blaga v naši železarni (pa tudi v drugih slovenskih in jugoslovanskih železarnah) najbolj pereča.

Za nas bi bilo še najbolj primerno skrajno varčevanje z vsemi, predvsem pa uvoznimi materiali in pa seveda v prvi vrsti kar največja preusmeritev na izvoz, ki nam bo podlaga za pravico do uvoza za res neobhodno potrebno blago, pa tudi za opremo, ki nam je za modernizacijo in doseganje boljših proizvodnih uspehov nujno potrebna. Skrajno skrbno bomo morali pretehtati, kateremu uvoznemu blagu bi se morebiti brez obveznih in predpisanih omejitev mogli sami odreči, ali ga nabaviti od domačih proizvajalcev, saj se asortiman in kvaliteta v domači proizvodnji prav tako nenehno zboljšujeta.

Prav z ozirom na še trajajočo recesijo, še posebej v proizvodnji jekla, pa bo nam-

Za nekatere osnovne surovine: staro železo, ferolegure, nikelj, veljajo za odredene količine carinski kontingenti, ki pomenijo znižano carinsko stopnjo, to pa velja prav tako v glavnem tudi za metalurško opremo. Začet je postopek za uveljavljanje znižane carinske stopnje za rezervne dele, potrebne za metalurško opremo. Rezervnih delov iz uvoza trošimo namreč glede na pretežni del uvožene obstoječe opreme kar precej.

Zvezni gospodarski organi so sicer za nas že razmišljali, pri katerem uvozu naj varčujemo, za precejšnje število uvoznih artiklov že veljajo uvozne prepovedi, samoomejevanja, uvedena so posebna soglasja zveznih organov s predhodno privolitvijo domačih proizvajalcev, kontingenti tako devizni kot blagovni, so skrčeni na minimum — ko ne dosegamo predpisane oziroma zahtevane višine izvoza, jih oplazi v sorazmernem odstotku še zmanjšanje — razmišljati o tem pa moramo predvsem sami ter se tega problema lotiti z vso preudarnostjo in doslednostjo.

V prvih 5 mesecih letošnjega leta smo na račun kvalitetnejšega proizvodnega programa porabili za uvoz po listi prostega uvoza le za približno 8% manj deviznih sredstev kot v celotnem lanskem letu. Tako smo si zapravili tudi pravico do vsakega nadaljnega uvoza iz tega uvoznega režima. Nimamo pa tudi pravice izkoristiti stimulativni del izvoznih deviznih prilivov, to je retencijske kvote, ki krije po pregledu uvoza iz preteklega leta približno 85% potreb iz režima globalne devizne kvote, redna dodelitev sredstev globalne devizne kvote, ki jo dodeljuje Zvezni izvršni svet, pa le 15%. Ker ne dosegamo predpisane ravni izvoza, je dana prepoved za izkoriščenje tega dela devizne stimulacije.

Ko bomo govorili o pomanjkanju uvoznih surovin, reprodukcijskega materiala in rezervnih delov — in ta tema bo v bodoče neprestano prisotna, ne bi smeli omeniti uvoza, ne da bi se predhodno vprašali, kaj smo storili za izvoz, saj bo zelena luč za uvoz (onega brez omejitev in takega, za katerega so potrebna posebna dovoljenja in kontingenti), zasvetila le, ko bomo izpolnili predpisane izvozne obveznosti. To pa je kljub slabšemu poslovnemu uspehu še vedno boljše od nujnih zastojev v proizvodnji, ki bi neobhodno sledili.

O tej temi je generalni direktor železarn Ravne tovariš Fale skupaj z direktorjem Florjančičem temeljito seznanil vse vodilne in odgovorne sodelavce delovne organizacije na sestanku 18. junija 1975.

Milan Marolt

Proizvodnja slovenskih železarn junija in v prvem polletju

Prvih šest mesecev letošnjega leta je za nami. Štirje z odličnimi rezultati in dva sorazmerno dobra. Pri taki oceni mora biti tudi polletje uspešno. Letos imamo tri odstotke več zaposlenih, kot je znašalo poprečje zaposlenih v lanskem letu. Letošnja dosedanja proizvodnja surovega jekla je za nekaj več kot 26.000 ton ali 7% večja od dosežka v prvih šestih mesecih lani. Blagovna proizvodnja je za 34.000 ton večja, kot v istem obdobju lani, kar je celih 10% več, kot v lanskem prvem polletju. Povečanje produktivnosti je gotovo eden osnovnih in najpomembnejših uspehov dela kolektivov delovnih organizacij Slovenskih železarn v letošnjem prvem polletju, kar pomeni tudi dobro uglajeno pot za dosego postavljenih ciljev poslovanja v tekočem letu.

Sam mesec junij že v vseh pretečenih letih ni bil kaj prida in tudi letošnji ni bil najboljši, vendar boljši od lanskega. V juniju se prične vročina, so letni dopusti ipd., kar vpliva na odsotnost z dela. Odsotnost je marsikje znižala možne proizvodne uspehe. Poleg povečane odsotnosti je bilo še več drugih težav.

Na Jesenicah so imeli v teku popravila visoke peči št. 2, ki je bilo končano pred načrtovanim rokom. Uporaba hladnega vložka pa razumljivo bistveno znižuje produktivnost SM peči, ki so imele poleg tega zaradi slabše kvalitete ognjevzdržnega materiala več popravil, kot so načrtovali. To je bil tudi vzrok, da so morali nekaj dni obratovati samo s štirimi pečmi. (Star kmečki pregovor pravi: Kjer ima vrag mlade, jih ima več.)

Junija je sprva kazalo, da bomo imeli precej obsežne redukcije električne energije. Nekaj jih je tudi bilo, k sreči pa ne toliko, kot so napovedovali. Pri proizvodnji se izgubljen ura ne da več ujeti, posebno tam ne, kjer je neprekinjeno obratovanje zaradi štiriizmenskega dela.

Junija so se izdatno znižale zaloge starega železa; kar ga je pa prihajalo na skladišče, je bilo slabše kvalitete. Večkratno zakladanje obločnih elektro peči znižuje proizvodnjo. Manjša proizvodnja jekla pomeni tudi pomanjkanje vložka za nadaljnjo predelavo, kar je bilo še posebno občutno na Jesenicah, kjer je zaloga ingotov za bluming praktično skopnela. Zaradi večje okvare nastavne matice je bilo onemogočeno valjanje predtrakov za valjarno Steckel, tako da je tudi v valjarni trakov nižja proizvodnja.

Kljub vsem nastalim težavam, proizvodni rezultati niso tako slabi in kot že rečeno, razen pri surovem železu, daleč boljši kot junija lani.

Za surovo železo je pravzaprav rezultat še dober, saj ni niti en plavž na Jesenicah obratoval skoraj pol meseca. Redukcija električne energije je znašala na elektro-redukcijski peči v železarni Štore 25 ur in 45 minut. Kljub temu so izpolnili linearni načrt s 107%. Izvršitev linearne načrta proizvodnje surovega železa z 69% pa po-

meni, da je plavž št. 1 takoj po popravilu dobro pričel z delom in da si lahko tudi za naprej obetamo dobre rezultate. Mesečna izvršitev znaša skupno 78%. Polletni načrt je izpolnjen s 93%. Zaostanek znaša nekaj manj kot 6800 ton. Mesečno bi bilo treba proizvajati po 1134 ton več, kot znaša linearni načrt, da bi še ujeli načrtovano količino za letošnje leto.

Mesečni načrt proizvodnje surovega jekla je bil izpolnjen s 95%. Na Jesenicah 93%, na Ravnah 97% in v Štorah 105%. Vzroki težav v jeklarnah so navedeni že prej. Največji zaostanek za načrtovano količino je nastal na SM pečeh železarne Jesenice, v elektro jeklarni pa so mesečni linearni načrt izpolnili.

Letošnja proizvodnja jekla v mesecu juniju je za 2% večja, kot je bila v istem mesecu lani. Polletni načrt je uresničen 101% in je proizvodnja kljub slabšim dosežkom zadnjih dveh mesecev še vedno na nivoju akcijskega programa 800.000 ton jekla v letu 1975. Polletni načrt uresničujejo posamezne jeklarne takole: Jesenice 98%, Ravne 106% in Štore 106%. Da bi dosegli akcijski načrt, bo morala znašati poprečna mesečna proizvodnja jekla v drugem polletju 66.667 ton. Naloga ni lahka, vendar je bila proizvodnja v prvem polletju še za malenkost nad tem poprečjem.

Blagovna proizvodnja je bila v juniju zopet večja kot v maju in zopet nad na-

črtovano količino, čeprav znaša mesečna izvršitev na Jesenicah samo 97%. V železarni Ravne so dosegli mesečni plan, v železarni Štore so ga pa presegli za 20%, tako da znaša skupna izpolnitev za vse tri železarne 103%.

Letošnja blagovna proizvodnja v juniju je za 10% večja od lanskega. Polletni načrt uresničujejo v železarni Jesenice 100%, v železarni Ravne 102% in v železarni Štore 115% ter znaša skupna izvršitev 104%.

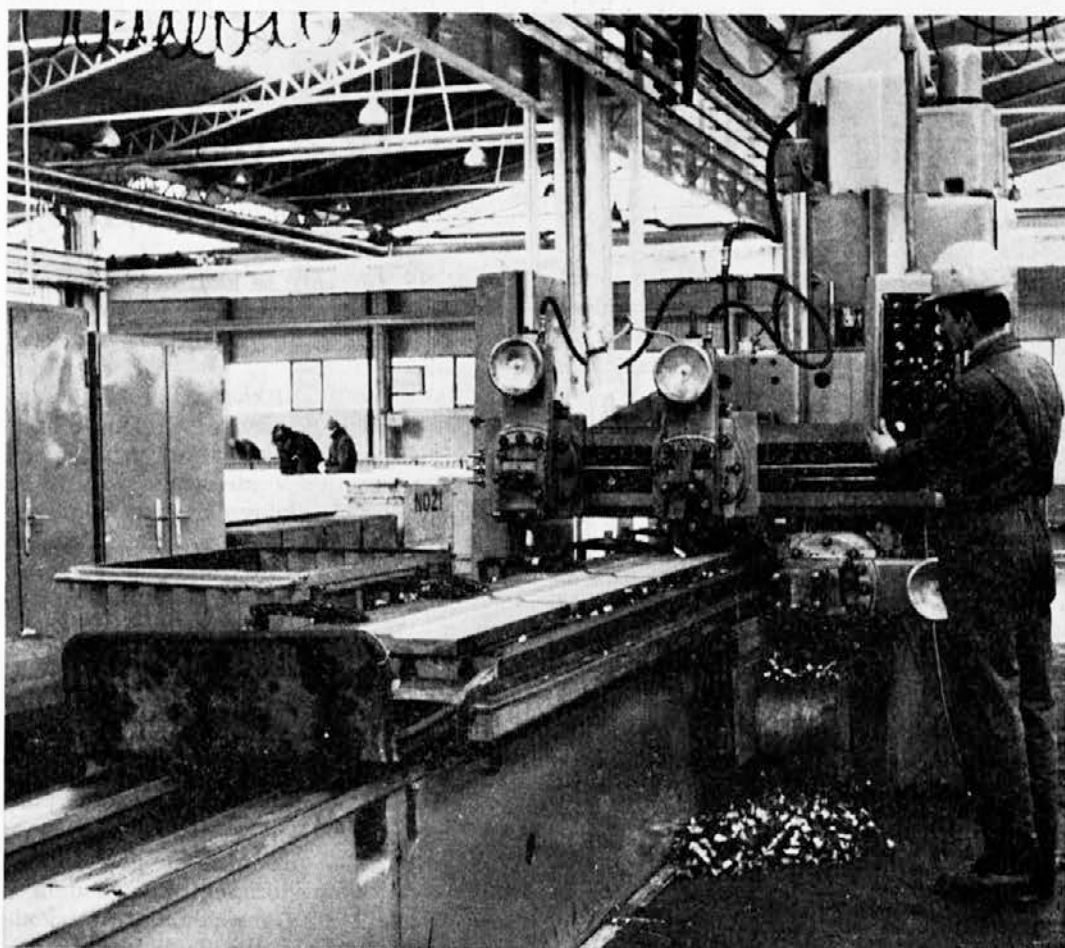
Da bi dosegli letni načrt blagovne proizvodnje vseh treh železarn, bo moralo znašati mesečno poprečje 55.005 ton. To, kar je bilo lani za nas sprejemljivo, čeprav ne ravno dobro, letos sploh ne pričakujemo več in bi morali redno navedeno, minimalno potrebno poprečno proizvodnjo visoko preseči.

Kako pa kaže naše uresničevanje načrta blagovne proizvodnje po posameznih proizvodnih skupinah? Dobave specialnega surovega železa znašajo 92% načrtovanih obvez. Zaostanek se je zmanjšal, znaša pa še vedno več kot 1000 ton. Večji zaostanki so pri tople valjani žici, ker je imela žična valjarna na Jesenicah redno letno popravilo, proga 250 v Štorah pa zaradi okvar na transformatorju ni obratovala več mesecev.

Manjši zaostanek, to je 2% za načrtovano proizvodnjo je pri tanki in srednji pločevini. Načrt prodaje tople valjanih trakov močno zaostaja, ker ni naročil.

Večji zaostanki so v prodaji vlečene žice. Trg je dobil 1800 ton manj kot znaša načrt.

Za še boljši proizvodni uspeh bo treba v drugem polletju popraviti blagovno proizvodnjo pri finalnih proizvodih. Proizvod-

Pri skobljanju nožev

nja vzmeti je opravljena s 84 %, proizvodnja žičnih izdelkov z 98 %, proizvodnja strojnih delov s 97 %, proizvodnja pnevmatskih strojev s 66 % in rezilnega orodja z 51 %. Priložnosti je dovolj, da s prizadevnostjo povečamo proizvodnjo in prodajo finalnih proizvodov.

Predelovalci so dosegli v juniju proizvodnjo, ki je precej pod poprečjem prvega polletja in je tudi mesečni načrt dosežen s 94 %. Ta proizvodnja je pa kljub temu za 17 % večja, kot v istem mesecu lani. Polletni načrt uresničujejo 100 %, kar dobi pravo veljavo ob tem, da so v vseh delovnih organizacijah predelovalcev letos proizvedli v prvem polletju bistveno več, kot v istem obdobju lani, kar skupno znaša 14 % več. Proti enakemu obdobju preteklega leta znaša letošnja proizvodnja: v »Plamen« Kropa — 106 %, v Tovil Ljubljana — 118 %, v »Veriga« Lesce — 109 % in v »Žična« Celje 126 %.

Skupna uveljavitev blagovne proizvodnje znaša za sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske železarn v prvem polletju 104 %.

Odpreda gotove robe je iz železarn zadovoljiva in znaša 98 %, pri predelovalcih so pa pričeli nekateri proizvodi zaostajati v skladiščih in znaša kumulativna odpreda 92 %.

Izvoz je letos v železarnah šibka postavka. Izvozne cene so se na svetovnem trgu izdatno znižale, za nekatere izdelke črne metalurgije tudi do 50 %. Izvoz je bil v letu 1974 za naše razmere in ob stanju na domačem trgu, za katerega je bilo treba uvoziti okoli 1 milijon ton, sorazmerno visok. Vrednost letošnjega izvoza je v železarnah za 20 % nižja, kot v prvem polletju lani, predelovalci so pa izvozili za 43 % več kot v istem obdobju lani. Vsi izdatno zaostajamo za načrtovano količino in vrednostjo izvoza in že tečejo ukrepi, da v drugem polletju popravimo stanje.

Umiriti zaposlovanje novih delavcev

Stopnja rasti zaposlenosti v Jugoslaviji je bila v vsem povojnem času zelo intenzivna. Čeprav ima zaposlovanje vseskozi isti družbenoekonomski značaj, je vendarle bilo v posameznih razvojnih obdobjih tudi izrazito socialne narave. V času obnove in pospešene industrializacije je bilo pridobivanje velikega števila novih delavcev iz vseh območij življenjskega pomena za razvoj Jugoslavije, saj so bili novi delavci poglavitni dejavniki hitre gospodarske rasti. Zaposlovanje pa lahko kljub temu zaokrožimo na posamezna obdobja:

V 50 letih je bila poprečna letna stopnja rasti zaposlenosti 4,7 %, v posameznih letih pa skoraj za enkrat večja. V letih 1955 do 1960 prvič pade letna stopnja zaposlovanja na 3,2 %, v reformnih letih 1961 do 1965 pa celo na 1,5 %. Za to obdobje vemo, da je povzročilo večjo brezposelnost in množično zaposlovanje v tujini. Po letu 1968, zlasti pa v letih 1971—1975 je zaposlenost ponovno narasla in dosegla 4,2 % letne rasti, kar je za 1,2 % več kot je bilo predvideno. V ostalih republikah je bila stopnja rasti sicer 3,8 %, vendar tudi višja od planirane.

Realizacija načrtovane vrednosti prodaje je uveljavljena za prvo polletje s 110 % in je pozitivna v vseh treh železarnah. Pri predelovalcih precej prekoračujeta načrtovano vrednost »Plamen« in »Tovil«, »Veriga« in »Žična« pa načrtovane realizacije za prvo polletje nista dosegli. Pri Žični je vzrok v tem, da tudi načrt blagovne proizvodnje ni izpolnjen, pri obeh pa je odprema nižja od proizvodnje. Za predelovalce znaša polletna realizacija 99 % načrtovane vrednosti. Pri nobeni delovni organizaciji ni zaostanek tako velik, da ga ne bi bilo do konca letošnjega leta mogoče ujeti. Docela drugačno sliko seveda dobimo, če primerjamo letošnje realizacije v prvem polletju z lansko v istem obdobju. Najmanjše povečanje je pri Verigi in še tu znaša 44 %. V Plamenu je to povečanje 46 %, pri Tovilu 53 % in pri Žični celo 83 %.

Realizacija medsebojnih dobav poteka globalno vzeto v redu. Po letno načrtovanih količinah bi morala znašati po 6 mesecih 28.070 ton, znaša pa 28.059 ton.

Ponekod so bile dobave večje, kot je bilo načrtovano, drugje zopet manjše, pretežno usklajeno s potrebami. Večjih pritožb ni, kar je najboljši dokaz, da potekajo medsebojne menjave zadovoljivo in dosti bolje, kot pretečeno leto.

Prvo polletje je bilo torej po doseženih proizvodnih in poslovnih rezultatih uspešno. Če bomo dosegli v drugem polletju enak rezultat, bomo lahko zelo zadovoljni in bomo dosegli ter presegle leto načrtovano proizvodnjo, izvršili bi akcijski program 800.000 ton jekla in dali tržišču precej več izdelkov, kot smo načrtovali. Seveda nam polletni rezultati tudi povedo, da nimamo izkoriščenih vseh razpoložljivih proizvodnih kapacitet, da nismo ustregli vsem naročnikom in da je odprtih še veliko možnosti za doseg še boljših poslovnih uspehov.

Kakšne so posledice dosedanjega zaposlovanja?

1. V SR Sloveniji se kadrovske primanjkljaj močno povečuje, zato je med novo zaposlenimi že $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{3}$ delavcev iz drugih republik.

2. Slabša se kvalifikacijski sestav delavcev, kar nedvomno zavira tehnično-tehnološki in organizacijski razvoj proizvodnje — modernizacije. V strukturi dela je še vedno okoli 60 % delovnih mest, za katera ni potrebna poklicna izobrazba. Nerealne sistemizacije delovnih mest niso resna podlaga niti za kratkoročno planiranje števila in kvalifikacijskega sestava kadrov.

3. Produktivnost dela se zadnja leta ni povečevala skladno z rastjo zaposlenosti.

4. Narasčala so regionalna neskladja med ponudbo in povpraševanjem na področju dela, kajti odliv delavcev (strokovnih) iz nekaterih območij je še vedno velik.

5. Zaposlovanje ni kontrolirano in ne daje jamstva za produktivno gospodarjenje, saj je delež vloženega živega dela v rast industrijske in gospodarske proizvodnje nesorazmerno velik. Tudi letošnje gibanje zaposlenosti kaže vse negativne zna-

ke gibanj iz preteklih let in bo po predvidevanjih v SRS na novo zaposlenih okoli 38.000 oseb, od tega 15.000 iz drugih republik.

Letošnja gibanja zaposlenosti na območju skupnosti zaposlovanja Velenje

Tako kot smo dejali za Slovenijo, velja še v večji meri za skupnost zaposlovanja Velenje, da izredno visoka stopnja zaposlovanja še narašča, saj je bilo v prvem letošnjem četrtletju kar za 8,2 % več zaposlenih kot v enakem obdobju lani. Pri tem bistveno odstopa občina Velenje s 13 %. V občini Ravne je stopnja trikrat nižja.

Sedanja gibanja zaposlenosti prebijajo vse načrtovane — dovoljene stopnje, zato so nerazumljiva in prav gotovo po svoje vplivajo na gospodarsko nestabilnost.

Gibanje zaposlenosti v železarni Ravne

V železarni se je v letih 1970 do 1974 gibala zaposlenost po poprečni stopnji 3,2 %, medtem ko letošnja stopnja glede na stanje 31. 12. 1974 ne bo večja od 0,9 %. Gledano skozi odstotek, rast zaposlenosti ni problematična, ni pa se v tem času adekvatno izboljšal kvalifikacijski in izobrazbeni sestav delavcev. Tudi za naše podjetje velja, da nam primanjkuje domačih delavcev za jeklarstvo, valjarstvo in livarstvo, zato nove potrebe in fluktuacijo pokrivamo v več kot 70 % z delavci iz drugih republik.

Podatki nam torej povedo, da tudi minimalno rast zaposlenosti v železarni ne moremo več zagotoviti iz domačih kadrovskega virov. Ker je tudi do leta 1980 načrtovana umirjena rast zaposlenosti, lahko sklepamo:

— da bo za bodoči razvoj podjetja značilna rast produktivnosti z intenzivnejšim delom že zaposlenih in z modernizacijo proizvodnih postopkov,

— da se bo izraziteje kot v preteklem obdobju izboljšala kvalifikacijska oziroma izobrazbena raven zaposlenih.

Čeprav se v letošnjem letu giblje zaposlenost rahlo nad planiranim, gre to povečanje izključno v prid izboljšanju izobrazbenega in kvalifikacijskega sestava, zato naj plan števila zaposlenih za leto 1976 to tudi upošteva.

Ne glede na ugotovljeno umirjeno rast in na prav tak plan do leta 1980 pa moramo ugotoviti naslednje:

— v kadrovske gibanjih je kljub planu precej stihije, ki jo lahko po naši oceni preprečimo le z operativnimi plani potrebne kvalifikacijskega in izobrazbenega sestava novih delavcev in to za vsak obrat oziroma službo posebej,

— da planirano število delavcev, izračunanih na podlagi zahtevane produktivnosti na zaposlenega delavca, tu in tam ne upošteva zaposlitve na novih strojih, ki začno obratovati med letom; do takih primerov pride najbrž zato, ker odgovorni delavci planerjem ne povedo, da tak stroj pričakujejo, oziroma ker hkrati z obratovanjem novega stroja ali naprave še naprej obratuje stari stroj in ne sprostijo že zaposlenih delavcev,

— slaba sistemizacija omogoča manipulacije, zato ni mogoča objektivna primerjava med zahtevanim in dejanskim stanjem,

— slaba planska disciplina ruši osnovni smoter plana in povzroča nepotrebna razburjenja in pritiske na kadrovske službe, ko mora popustiti, plan pa se kljub utemeljeni zahtevi po novem delavcu ali delavcih ne dopolni.

Skupščina SR Slovenije je na podlagi ugotovljenih dejanskih gibanj zaposlenosti lani in v prvem četrtletju letos zadolžila republiške upravne organe s tega področja in druge (TOZD, občinske skupščine, sindikate), da takoj ukrepajo v smeri zaostritve odgovornosti za sedanje neplansko gibanje zaposlenosti v SRS. Ukrepi bodo večsmerni; naj nekatere navedemo:

— ugotoviti življenjske razmere novih delavcev,

— zagotoviti davčne olajšave TOZD, ki odpirajo delovna mesta na manj razvitih in obmejnih območjih,

— osnove in merila za razporejanje dohodka ter za oblikovanje in delitev OD oblikovati tako, da bodo zagotovila storilnost ter zaposlovanje v skladu z doseženo stopnjo tehnologije in organizacije dela,

— programirati razvoj, iz katerega bo razvidna rast storilnosti dela in v tem razvoju delež sodobne tehnične opremljenosti dela in organizacije ter izboljšana izobrazbena struktura delavcev,

— ugotoviti je potrebno slovenski delovni potencial do leta 1986,

— ugotoviti prednost razvojnih družbenih planov in dati prednost tistim, ki zagotavljajo uresničitev osnovnih usmeritev razvojnega plana SR Slovenije,

— poslovne banke morajo pri svojih odločitvah o novih naložbah upoštevati tudi vidik zaposlovanja.

Iz tega sledi, da dobiva novo zaposlovanje izrazito družbenoekonomsko funkcijo ter da je delavec nosilec razvoja, na drugi strani pa razvoj zaradi pomanjkanja delavcev enostavno ni mogoč. V razvitem svetu je že dalj časa lažje zagotoviti denar za naložbe kot pa ustrezno število in predvsem izobrazbeni in kvalifikacijski sestav delavcev. SR Slovenija (razvitejši del — Velenje) se vsaj kar zadeva delavce že srečuje s tem pojavom.

Milan Zafošnik

delovne skupnosti, šepanju splošne delovne in tehnološke discipline, ki je zunanji odsev nerazvite samoupravljalne zavesti nekaterih posameznikov ali celo sredin, kažejo pa se tudi v nepravilnem nagrajevanju itd.

Na delavskem svetu so osvojili in oblikovali stališče, da moramo v bodoče še bolj kot doslej aktivneje delovati, da uresničimo cilje določil akcijskega programa, ki smo ga sprejeli ravno zato, da bi imeli stalno pred očmi v celoti zajeto delovno in drugo problematiko, da bi stalno težili za odpravljanjem nepravilnosti, za odgovornim obnašanjem vseh in vsakogar v naši delovni skupnosti, da bi težili za izboljšanjem dela in delovnega procesa na vseh področjih, za iskanjem vseh možnosti, skritih rezerv, ki jih ni malo in še in še. Razprava o akcijskem programu na delavskem svetu je bila sorazmerno plodna. Nakazala je vrsto problemov, pa tudi možnih rešitev. Pokazala je tudi, da se bo najvišji samoupravni organ v TOZD moral te problematike izvrševanja delovnih obveznosti, zajetih v akcijskem programu in drugih aktih, še večkrat na podoben način in še bolj sistematično in odgovorno lotiti ter v bodoče, sam ali po svojih organih, tudi ustrezno odgovorno in odločneje ukrepati.

Poleg navedenega je tekla na tej seji razprava med drugim tudi o drugih aktualnih vprašanjih. Tako so bile sprejete tudi Zasnove razvoja obratov 117. panoge v železarni, za obdobje 1976—80—85. Ta akt naj bi uporabili kot osnovo, oziroma kot smernice, pri oblikovanju perspektivnega

Iz naših TOZD

ZADNJI DVE SEJI DELAVSKEGA SVETA TOZD MEHANSKE OBDELAVE

Predzadnja seja delavskega sveta TOZD mehanske obdelave je bila predvsem posvečena interni proizvodni problematiki, ki so jo obravnavali v okviru analize izvrševanja določil akcijskega programa, sprejetega v začetku letošnjega leta. V akcijskem programu so za izvrševanje posameznih nalog zadolženi določeni vodstveni delavci, ki so za to sejo podali pismena poročila in jih na seji še dodatno, ustno dopolnili oziroma obrazložili. V bistvu je šlo za oceno splošne gospodarske situacije v temeljni organizaciji kot celoti in vsakega od njenih delov, obrata ali oddelka posebej.

V razpravi so ugotovili, da ekonomska situacija v TOZD MO, ni najbolj zadovoljiva, ni pa tudi najbolj zaskrbljujoča. Zlasti ne dosegamo količinskega plana, ki pa je, pošteno in objektivno gledano, za našo TOZD le nekoliko prenapet in premalo realno postavljen, kar pa nam mora služiti kot izkušnja za sestavo in sprejemanje prihodnjih gospodarskih načrtov. Pri industrijskih nožih, na primer, stalno govorimo le o tonazi, ki naj bi jo dosegli, premalo pa upoštevamo dejstvo, da se asortiment, zlasti pa kvaliteta neprestano spreminjata. Ni vseeno, če delamo metrski ali polmetrski oziroma decimetrski nož, desetkrat manjši nož, mogoče pomeni desetkrat manjšo težo, ne pa tudi desetkrat manj dela. Seveda je ta primerjava samo iluzorna. Pri tem spet ne smemo pozabiti, da plasman naših gotovih izdelkov na tujih trgih zahteva konkurenčno visoko kvaliteto. Ta pogojuje bolj natančno in bolj dolgotrajno delo, ki spet najde svoj odraz v manjši količini izdelkov. Brez kvalitete pa ni renomeja, ni naročil in dela!

Kljub navedenemu in drugim objektivnim težavam, kot so težave z vložkom itd., pa je seveda še precej drugih težav, več ali manj subjektivne narave, ki bi jih

ravno z doslednejšim izvrševanjem akcijskega programa lahko odpravili. Te se kažejo zlasti v pomanjkanju čuta odgovornosti, pomanjkljivem sodelovanju med posamezniki in službami, v različnem odnosu nekaterih zaposlenih do dela in do celotne

V cevi

razvojnega programa železarne za naslednje desetletno obdobje, seveda le za 117. panogo. Predlog perspektivnega razvoja 114. panoge — metalurgije — so v železarni sprejemali že lani.

Zasnove razvoja bazirajo na dosedanjem trendu razvoja in predstavljajo program, ki ga bomo lahko uresničili le, če bomo vsaj polovico potrebnih investicijskih sredstev uspeli zbrati iz lastnih virov. Pri tem programu ne gre toliko za prekomerno širjenje proizvodnih kapacitet, temveč za intenzivno povečanje proizvodnje na osnovi uvajanja najsodobnejše tehnologije, z izključno numeričnimi stroji. Na zadnji seji je DS TOZD na skupni seji z DS TOZD MP obravnaval del gradiva za zadnjo sejo delavskega sveta podjetja. Tako sta oba sveta dala: soglasje k sklenitvi najemne pogodbe med ŠD Fužinar in železarno za dom telesne kulture; soglasje, da se toplotno omrežje brezplačno prenese na komunalni sklad občine Ravne in soglasje predloga, po katerem se TOZD TRO Prevalje odstopi del kredita, ki ga je železarna kot celota najela za financiranje stanovanjske izgradnje in ga bo TRO uporabil v enake namene.

O vsebini teh zadev bo govora v poročilu s seje DSP. Na tem mestu bi bilo treba le poudariti, da so delegati delavskih svetov TOZD I. in II. ostro kritizirali v praksi neusklašen status TOZD III. s TOZD I. in II.; dejstvo, da vodi TRO, kljub podpisu samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih še vedno svojo stanovanjsko politiko; pa tudi kadrovska, komercialna itd. Prevladovalo je odločno mnenje, da je treba status TOZD, delo in organizacijo, pravice in obveznosti delavcev dokončno urediti in se dogovorjenih pravil igre tudi dosledno pridrževati.

Po skupni seji je DS TOZD MO ločeno razpravljal in odločal o tem, kdaj bomo delali za solidarnostni sklad SR Slovenije. Po daljši razpravi je večina delegatov končno le glasovala za predlog, da se dela na prosto soboto, dne 12. julija, s tem, da se v bodoče dan, ko bomo delali za solidarnost, prestavi na jesen oziroma spomlad. V glavnem, da ne delamo poleti, v največji vročini, ko je obenem tudi največ letnih dopustov. Enako stališče je na eni od predhodnih sej zavzel tudi DS TOZD metalurške proizvodnje. Iz tega sledi, da se za tako varianto odloča večina delavcev v železarni! Poleg navedenega je bila osrednja tema, obravnavana na zadnji seji, predlog, da se odtuji proizvodnja industrijskih bran. To delamo iz vložka, ki ga dovažamo iz železarne Jesenice. V dolgoročnem interesu železarne pa je predvsem povečanje finalnih proizvodov, to predvsem tistih, za katere proizvajamo vložek doma. Tako nameravamo v okviru 117. panoge v perspektivi na veliko razviti proizvodno orodij, povečati proizvodnjo nožev in valjev itd. Čeprav so bili tudi določeni argumenti, da proizvodnjo bran zadržimo, so na koncu le prevladali širši in dolgoročni interesi in je bil z večino glasov sprejet sklep, da se vsa osnovna sredstva in Know-how za proizvodnjo bran, ki je produkt truda naših strokovnjakov, odproda za ceno pol milijarde starih dinarjev. Čas pa bo pokazal, če je bila ta odločitev pravilna. J. D.

SESTAJANJE SAMOUPRAVNIH ORGANOV V TOZD MO

V prvi polovici letošnjega leta, ki je za nami in ki predstavlja tretjo četrtino mandatne dobe sedaj izvoljenih samoupravnih organov, so se ti sestali:

delavski svet 5-krat — udeležba na seji povprečno 64%,

komisija za gospodarjenje 4-krat — udeležba na seji povprečno 71%,

komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in izrekanje ukrepov 7-krat — udeležba na seji 100%,

komisija za VPD 1-krat — udeležba na seji 72%,

komisija za stanovanjske zadeve 2-krat — udeležba na seji 100%,

komisija za medsebojna razmerja v združenem delu 8-krat — udeležba na seji 81%,

komisija delavske kontrole 9-krat — udeležba na seji 98%,

temeljna delegacija 3-krat — udeležba na seji 75%.

Vidimo, da udeležba delegatov na sejah samoupravnih organov ni ravno najboljša. »prednjačijo« pa člani delavskega sveta, kar se ne bi smelo dogajati pri danes deklarirani stopnji družbene zavesti in pomanjkanju delegatskih razmerij in bi od mnogih delegatov vsekakor pričakovali več osebnega angažiranja, kot ga kažejo. Navedeno obenem kaže na dejstvo, da smo v preteklosti izbiri delegatov posvečali izredno malo pozornosti, kar bo treba v bodoče spremeniti, saj neaktiven ali slabo prizadeven delegat škodi v prvi vrsti sredini, iz katere izhaja, pa tudi uveljavljanju delavskega upravljanja v delovni skupnosti v celoti!

J. D.

SINDIKALNE VESTI

Tretja seja sveta sindikata železarne Ravne je kritično ocenila način sestajanja in sprejemanja sklepov delavskega sveta železarne Ravne. Na osnutek pravilnika o zvrsti in temeljni vsebinski zasnovi ter o organiziranju in poslovanju glasila »Fužinar« je bilo danih deset predlogov sprememb in dopolnil. Člani sveta sindikata so obravnavali oceno delovanja in uresničevanja ustave v SOZD Slovenske železarne ter se dogovorili, da bo dokončna ocena dana po javni razpravi do prve polovice septembra.

Člani sveta so potrdili program dela direktorja kadrovske splošnega sektorja za obdobje 1975—1979.

Poleg določenih kadrovskih vprašanj in imenovanj je svet odobril nekaterim organizacijam in klubom denarne pomoči.

IV. kongresu sindikata delavcev industrije in rudarstva, ki je bil 19. in 20. junija v Beogradu, smo poslali pozdravno brzojavko: »Dragi delegati — naš kongres je v času vse večjega uveljavljanja ustavnih načel, zato ga bomo spremljali s še večjim zanimanjem. Republiški kongresi zveze sindikatov in kongres zveze sindikatov Jugoslavije so z veliko mero kritičnosti in objektivnosti ocenili do sedaj prehojeno pot v samoupravni socializem in nam zadali kup nalog, ki jih bomo morali uresničiti.

Z vso zavzetostjo smo se odločili speljati vse oblike samoupravljanja naše družbe. Vse pridobljeno in oblikovano smo pripravljene z vso odločnostjo braniti in negovati ter razvijati v še bolj dovršene oblike neposrednega odločanja.

V prepričanju, da bo 4. kongres sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije uveljavil nove kvalitete samoupravnosti, pošiljamo vsem delegatom in preko njih vsem članom našega sindikata tovariške pozdrave in najboljše želje za uspešnost kongresa.«

V sindikat industrije in rudarstva Jugoslavije je vključenih okoli milijon šeststo tisoč delavcev, katere je na kongresu zastopalo skoraj 400 delegatov, od tega iz Slovenije 64. Velika večina, in to 89% delegatov, je bila iz neposredne proizvodnje.

Po uvodnem referatu predsednika zveznega odbora tega sindikata Radeta Goluba se je prijavilo preko 60 delegatov za razpravo. Značilnost večine razpravljalcev je bila v tem, da so diskusije bile konkretne in so izhajale iz vsakodnevne samoupravne prakse, opozarjale na aktualna gospodarska in družbena vprašanja. Seveda so posamezniki tudi dramatisirali in poskušali po »bližnjici« reševati lastne gospodarske trenutne težave.

Težišče razprave na kongresu je bilo vprašanje, v kolikšni meri delavec v TOZD odloča o svojem ustvarjenem dohodku, njegovem razporejanju in delitvi. Razpravljalci so nakazali vrsto problemov in večina tudi napotke za njihovo razrešitev.

Med razpravljalci je bil tudi predsednik zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak, ki je med drugim dejal, da je najhujši bič gospodarskega stanja nizka produktivnost. Zato tudi naših problemov ne moremo tako hitro reševati. S prakso nepokritega investiranja je treba dokončno prekiniti. V sindikatih si moramo še nadalje prizadevati, da bomo preko ustrezne stimulacije dela in rezultatov dela lahko povečali tudi dohodek TOZD in s tem celotne družbe.

Sindikalni delavci se moramo zamisliti, ker je gospodarstvo v lanskem letu zaradi izostankov z dela (takšnih ali drugačnih) izgubilo 65 milijonov delovnih dni.

Preveč je bilo nakazanih problemov in področij, da bi lahko vse našli. Nedvomno je kongres uspel po vsebini dela in sprejetim akcijskim programom in statutom.

Ob zaključku kongresa so poslali pozdravno pismo tovarišu Titu, verificirali 80-članski zvezni odbor industrije in rudarstva Jugoslavije, za njegovega predsednika pa ponovno izvolili Radeta Goloba.

V tem času sta bili dve seji s predsedniki osnovnih organizacij sindikata. Na četrti seji smo obravnavali načine delovanja samouprave v TOZD s posebnim poudarkom na železarno kot celoto. Prišli smo do ugotovitve, da morajo izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata tako delovati, da v pripravah na samoupravne odločitve ocenijo politične in socialne posledice.

Predstavljamo našo železarno

Valjarna

Vroči 1,3- in 2-tonski ingoti iz obeh topilnic, skupaj okoli 150.000 t letno, se prepeljejo v posebnih izoliranih vozovih v globinske peči bloominga za prevaljanje v 125.000 t gredic na leto. Od teh jih gre okoli 90.000 t na srednjo in lahko proggo v nadaljnje prevaljanje, drugo gre v lastno predelavo v kovačnico ali pa gredice prodamo. Skozi valjarno gre tako 75 % vsega našega jekla.

Valjarna ima zaposlenih okoli 350 ljudi ter je največji obrat železarne po obsegu proizvodnje in realizaciji. Zaradi objektivnih okoliščin ne more imeti vedno največje akumulativnosti, saj so njene cene v državnem merilu limitirane. Je pa valjarna v prvih štirih mesecih letos dosegla visoko akumulacijo — milijardo in pol starih dinarjev ali kar trikrat več, kot je bilo planirano.

Pomembna je valjarna tudi po tem, ker je glavni dobavitelj polizdelkov za jeklovlek, vzmetarno in krčilne kovaške stroje, ki jih oskrbuje 100%, za industrijske nože 80% itn. To pomeni, da je osnovni obrat za finalizacijo tega dela proizvodnje.

Nove kadre dobiva z dveletno industrijsko šolo, težje pa je za tehnike. V glavnem ima priučene delavce, ki pozneje pridejo do kvalifikacije. Za kvalificirane kadre in posebej take z izobrazbo VSS so težave, ker ljudje ne kažejo dovolj zanimanja za ta poklic, za metalurške inženirje pa vemo, kako težko jih je dobiti. V zvezi z VK kadri nastaja prav tu naslednje načelno vprašanje: potrebujemo take kadre, ki bodo ustvarjali fizično visoko kvalitetno delo, medtem ko je interes prav takih kadrov dodatni študij za delovodje, ki nam jih ne manjka.

Delo v valjarni združuje preciznost s sorazmerno težkim fizičnim delom. V glavnem gre za veliko serijsko proizvodnjo, serije pa je treba sestavljati iz posameznih naročil mnogih kupcev, ker je proizvodnja namenjena za takojšnjo prodajo, ne pa za zaloge. Ker se razna naročila zbirajo, preden se pripravi optimalni program valjanja, so termini za valjarske izdelke daljši, uspeh realizacije in akumulacije pa je odvisen prav od optimalno sestavljenega programa, ki ga izdeluje priprava dela. Važno je torej, da so v tej pripravi dela ljudje, ki dobro poznajo tehnologijo od bloominga do adjustaže oz. termične obdelave.

Kvaliteta valjarskih proizvodov je odvisna od pravilnosti in točnosti kalibracije valjev, za kar skrbijo kalibrerji. Različne vrste jekel namreč zahtevajo različne postopke valjanja, kalibracija pa mora biti temu prilagojena. Končno besedo pri dimenzijah pa imajo valjarji na proggi. Ker gre tu za precizne tolerance profilov, je njihova naloga zelo važna.

Bistvena sestavina kvalitete je tudi postopek ogrevanja, ki je pri našem proizvodnem programu legiranih jekel še posebno zapleten, od globinskih peči do ohlajanja gotovih proizvodov. Zato tudi strokovnosti ogrevalcev posvečamo največjo pozornost. Čeprav se vedno bolj uvaja av-

tomatika ogrevanja, so še vedno zelo dragocene osebne izkušnje.

Da je fizični napor kljub mehanizaciji še zmeraj precejšen, se vidi tudi po tem, s kakšno težavo dobivamo nove kadre namesto starih, ki so morda za svoje delo le premalo nagrajeni in večkrat iščejo delo v lažjih obratih. Ker bo obseg legiranih jekel vedno večji, bomo morali skrbeti za to, da bodo tudi kadri vedno bolj strokovni in stalni.

Valjarna pa je glede na možnosti topilnice pri plasiranju izdelkov ozko grlo, saj kljub 4-izmenskemu delu ne more predelati vsega jekla v gotovo robo, zato so nadaljnje investicije tem bolj nujne, čim hitreje prehajamo v višje vredne asortimente.

Aktualno v krajevni skupnosti Ravne

Krajevne skupnosti so tiste temeljne celice, iz katerih zraste dobro ali slabo razvita občina. Brez dvoma moramo vzroke razvitosti kakršnekoli stopnje iskati v vsaki posamezni krajevni skupnosti, ki ni v preprostem jeziku nič drugega kakor zemlja, ki obrodi ako jo dobro obdelujemo ali pa zraste plevel, če jo zanemarimo.

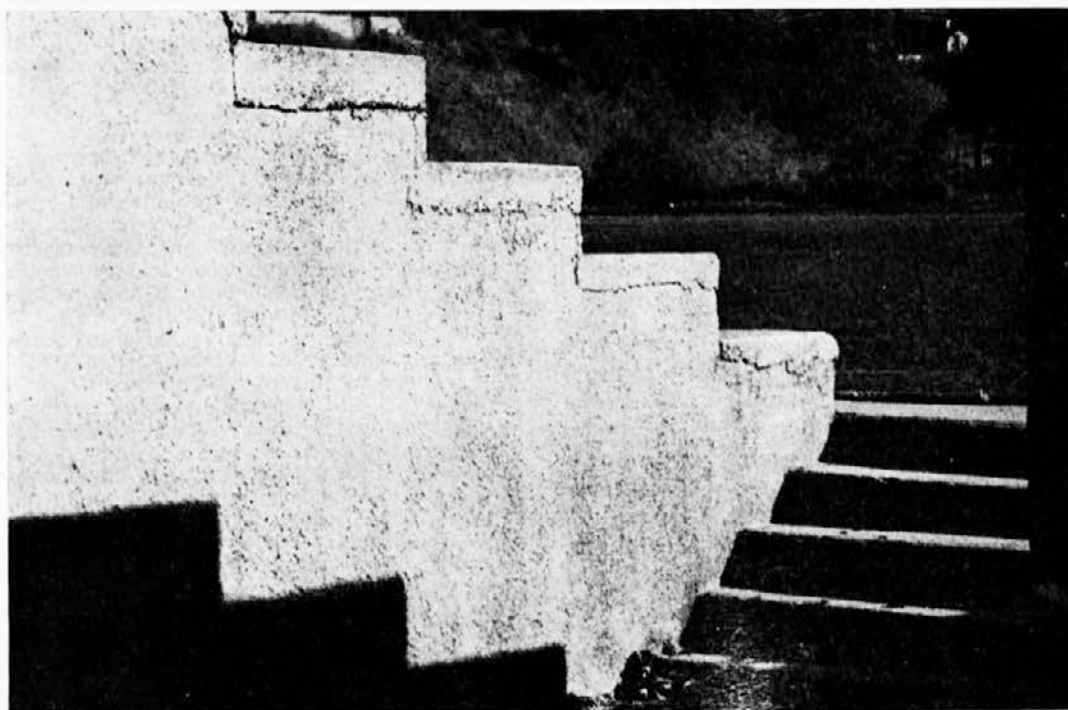
Seveda pa ni moj namen razpravljati o tem, kako skrbimo za svoje krajevne skupnosti niti ne, kakšen je odnos krajanov do svojega življenjskega prostora ali do tistega, kar ni last nikogar in hkrati vsakogar. Našteti nameravam le nekaj pojavov, ki so aktualni v krajevni skupnosti Ravne.

Hišni sveti so temeljna oblika združevanja občanov. Zato je njihovo ustanavljanje po vseh družbenih hišah nujno. Žal pa je zdajšnje stanje klavrno. Doslej je bilo izvoljenih le nekaj več kot 30 hišnih svetov, čeprav bi jih moralo biti čez sto. To pa jasno kaže, da še ni pravih metod dela, ki bi pripomogle k hitrejšemu ustanavljanju. Vsekakor je to odgovorna naloga, ki se je bodo morali lotiti komunisti in akti-

visti SZDL skupaj s krajanji. Če pa naj bi bile naloge, ki vključujejo večji del krajanov res izpeljane, bo treba vzpostaviti neposredne stike s hišnimi sveti.

Krajevni samoprispevek smo res izglasovali, a sedaj se v zvezi z njim pojavljajo težave, kako priti do čimprejšnjih vplačil. Posebej težavno je bilo urediti plačevanje samoprispevka pri upokojencih, ki jim pokojnine izplačujejo v Mariboru oziroma Ljubljani. Še sedaj ni povsem jasno, kako bodo tu obračunavali. Po predvidevanjih bo letos 1.356.000 din zbranega samoprispevka. Moramo pa namensko za skupne investicije ter šolo oddvojiti kar 542.400 din; tako ostane za izvedbo letošnjega programa še 813.600 din. Pri vsem tem pa je neprijetno še to, da občani želijo marsikatero ureditev in pri tem kar naprej očitajo, češ saj smo izglasovali in plačujemo samoprispevek, čeprav take njihove želje niso nikjer bile zajete v program.

Cesta Ravne—Strojna je tudi objekt, za katerega že nekaj časa tečejo prizadevanja, da bi se čimprej uredil. Sicer komu-

Geometrija 1

dice različnih predlogov. Da bodo zbori delavcev in drugi samoupravni organi sklicani pravočasno in na primeren način. Delegates in članstvo pa morajo izvršni odbori obveščati in opozoriti na posamezne predloge. Delegati seveda sami odločajo o posameznih vprašanjih in sprejemajo poleg predlagateljev tudi odgovornost za samoupravne odločitve.

Peta seja predsednikov osnovnih organizacij sindikata je bila delovni dogovor o delu in dolžnostih osnovne organizacije sindikata pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije v Železarni Ravne.

tp

nalni in cestni sklad načrtujeta, da bi ob času šolskih počitnic na novo zgradili prva dva mostova in bi nato cesto od Raven do Prosenca asfaltirali vsaj z grobo plastjo, ker bi se tako ohranilo to, kar je bilo že prav drago plačano. Pri urejevanju lokalnih cest pa spet nastanejo težave: prej so za asfaltiranje lokalnih cest prispevali po 150.000 din vsi koristniki take ceste oziroma hiše ob njih, letos pa so se tej akciji uprli na Janečem in Na šancah, ker menijo, da je to zajeto v samoprispevku itn.

Urejenost kraja je zrcalo krajanov. Zrcalo, ki se imenuje krajevna skupnost Ravne, ne kaže lepe podobe. Še vedno imamo ob javnih poteh in cestah vso šaro raznih odpadkov, ki jih nekateri mečejo kamorkoli. Pogoste so škode, ki nastajajo zaradi razbitih ali poškodovanih javnih

klopi, košaric za odpadke, cestnih svetilk in ograj ter oglasnih desk, pa še cvetlice kradejo drug drugemu. Nekateri lastniki osebnih avtomobilov so se kar lepo navedili parkirati na zelenicah in jih ni čisto nič sram takega početja. Za razna komunalna dela je vedno težje pridobiti sodelavce, saj je ta dejavnost na splošno še mnogo preveč zapostavljena, zato ni mogoče pričakovati, da bo naš kraj lepo urejen, dokler ne bomo sodelovali vsi občani.

O vsem navedenem in še o čem, kar zanima naše krajanje, bodo izdali enkratni informacijski časopis, ki ga bodo prejele vse družine na našem območju, da se bo možno podrobneje seznaniti z delovanjem, organizacijo krajevne samouprave in s programi del, ki jih bodo uresničevali iz sredstev samoprispevka. Z. S.

Naši inženirji organizacije dela

16. junija je bila v železarni majhna svečanost. Na njej so bile podeljene diplome prvi generaciji inženirjev organizacije dela, ki so diplomirali na Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju, v dislociranem oddelku na Ravnah, ki je deloval od leta 1970 do 1973. V imenu šole je diplome podelil mag. inž. Zdravko Kaltneker, v imenu diplomantov pa je spregovoril član upravnega odbora društva inženirjev organizacije dela Slovenije inž. Jože Kert. Med drugim je povedal naslednje:

Organizacija dela je stara, kot je staro človeštvo. Človek je postal organizator zaradi svojih potreb, zaradi prirojene želje po nadaljnjem obstoju in razvoju. Kot najbolj inteligentno bitje našega planeta je to svojo organizacijo vedno dopolnjeval vse do stopnje, ko postaja organizacija ena od najvažnejših ved za dopolnjevanje že razvite tehnike in tehnologije, in to zato, da bi človeka čim manj obremenjevala, in ga osvobodila vsega, kar ga po nepotrebnem obremenjuje. V kombinaciji z dobrimi tehniškimi kadri omogoča razvijanje delovnih procesov, tako da delavec na svojem delovnem mestu z malo truda in čim manjšo porabo predrage človeške energije doseže maksimalne delovne rezultate. V končni fazi stremi in mora stremeti vsak organizator k temu, da s svojimi organizacijskimi in ergonomskimi posegi v delovnih procesih omogoči izvajanje in razvijanje dela, tako da to ne bo več prisilno, temveč zadovoljstvo vsakega člana družbe, da bo to delo humanizirano do takega nivoja, kot je primerno vsakemu udeležencu proizvodnega procesa v socialistični družbi.

Z znanjem, ki smo si ga pridobili v letih študija na prvi stopnji visoke šole za organizacijo dela, moramo stremeti za uresničitev vseh ciljev, ki jih postavlja pred nas naša družba, ki nam je omogočila ta študij. Znanje pa je treba dopolnjevati in razširiti. Nekateri so se že odločili, da s študijem na drugi stopnji Visoke šole za organizacijo dela nadaljujejo. Tisti pa, ki jim iz kakršnihkoli razlogov študija ni mogoče nadaljevati, morajo skrbeti za svoje izpopolnjevanje, dopolnjevanje in utrjevanje doseženega znanja izven študija, preko udeležbe na seminarjih, individualnega spremljanja literature o organizaciji dela

in drugih predmetov, ki so z našo stroko povezani.

Ne smemo pozabiti dejstva, da smo v času zelo hitrega napredovanja tehnike in tehnoloških postopkov, ki zahtevajo koordinacijo vsega znanja z namenom, da se tehniški dosežki pravočasno in na pravem mestu realizirajo. Vsako stagniranje v strokovnem napredovanju pomeni nazadovanje proizvodnih uspehov in s tem napredka človeške zmogljivosti, zato je skrb za izobraževanje ob delovnem mestu in delovnem procesu skrb nas vseh, kar posebno

poudarja tudi naša nova ustava, ki ji je prilagojen tudi nov zakon o visokoškolskem študiju.

Mi smo se tega zavedali že prej, saj ni malo tistih, ki so bili stari že celo prek 40 let, ko so se vpisali na prvostopenjski študij in ga uspešno končali. Prejem današnje diplome ne sme pomeniti zaključnega papirnega akta, s katerim smo si pridobili naziv inženirja organizacije dela, temveč spodbudo za nadaljnjo razširitev znanja in impulz vsem mlajšim sodelavcem, da naj dopolnjujejo svoje znanje na tistih področjih, na katerih menijo, da bodo najbolj uspešni.

Skrb za dodatno izobraževanje naših kadrov bo tudi glavna naloga področnega odbora našega društva inženirjev organizacije dela.

Naj na koncu tega kratkega uvoda preglejamo bilanco uspehov našega dislociranega oddelka.

Vpisanih je bilo 53 študentov, od tega iz železarne Ravne 31 študentov, izven železarne Ravne pa 22 študentov. Študij je končalo skupno 28 študentov ali 53 %, od tega iz železarne Ravne 20 študentov ali 64 %, od zunanjih pa 8 študentov ali 36,2 %.

V imenu vseh nas izražam veliko zahvalo vsem tistim, ki so nam omogočili študij, posebno vodstvu in samoupravnim organom železarne Ravne, vodstvu visoke šole za organizacijo dela Kranj, gimnaziji na Ravnah, ki nam je dala na razpolago prostore ter vsemu učiteljskemu kadru za uspešno posredovano znanje.

Standardizirane nove alfabetske oznake držav

Pred nekaj meseci je bil sprejet in objavljen mednarodni standard ISO 3166 o novih kraticah za države sveta.

Ker je to standard zelo splošnega pomena, ki bi morda zanimal širši krog ljudi, je prav, če nanj opozorimo.

Na podlagi tega mednarodnega standarda ISO bodo posamezne države izdale svoje nacionalne.

Tako bo verjetno do kraja tega leta v tej zvezi tudi pri nas dokončno sprejet že izdelan predlog standarda JUS A. DO. 115.

Ze sprejet ISO standard 3166 je z ozirom na velika nasprotja, ki vladajo v svetu, vsekakor pomemben uspeh mednarodnega dogovora. Da bi ta standard, ki so ga pripravljali nekaj let, preden so rešili probleme in spremljajoče polemike prikazali v pravi luči, je treba povedati, da je namenjen predvsem kot pomožno sredstvo za neoviran tok informacij v mednarodnem obsegu. Sedanji znaki oziroma kratice, ki so predstavljale državo in so zelo raznovrstne (nekateri so koristili črkovne, drugi številčne oznake in to različnih dolžin), se bodo morale menjati na podlagi priporočila ISO, ki je predhodno dobil soglasje od številnih drugih mednarodnih organizacij.

Priporočajo, da se prvenstveno uporabljajo dvomestne kode v PTT storitvah, transportu in trgovini za označevanje motornih vozil itd., medtem ko je alternativna tromestna koda predvidena za posebne namene npr. za lažje memoriranje pri številnih dokumentacijskih nalogahtd.

Trenutno obsega spisek ISO unificiranega alfabetskega koda 223 držav oziroma stvarnih nazivov. V toku pa je tudi delo na pripravi številčne kode. V tem ISO 3166 so na podlagi doslej veljavnih mednarodnih oznak, ki so predstavljale posamezno državo, ko so se uporabljale npr. kot mednarodne registrske ozna-

ke na motornih vozilih, v letalskem in pomorskem prometu kot teleprintersko komuniciranje ali so bile uporabljene kot oznake nacionalnosti na športnih manifestacijah itd. izdelani racionaliziran dvo- in tromestni sistem oznak (kode). Taka ureditev konstantne dolžine znakov je bila potrebna predvsem zato, da bi jih lažje uporabljali v številnih informacijskih sistemih s pomočjo računalniške obdelave, ki se v svetu vedno bolj uveljavlja.

Dvomestna oznaka za našo državo ostane nespremenjena, medtem ko se bodo nekatere druge morale prilagoditi. Npr.:

	Doslej	Sedaj
Avstrija	A	AT
Belgija	B	BE
Francija	F	FR
Italija	I	IT
Luxemburg	L	LU
Nemčija	D	DE
Norveška	N	NO
Švedska	S	SE
Spanija	E	ES

Za primer bi v sledeči tabeli navedli dvo- in tromestne kode za nekatere države po standardu ISO 3166:

	Alfa - 2	Alfa - 3
Australia (Avstralija)	AU	AUS
Austria (Avstrija)	AT	AUT
Bulgaria (Bolgarija)	BG	BGR
Canada (Kanada)	CA	CAN
China (Kitajska)	CN	CHN
Congo (Kongo)	CG	COG
Czechoslovakia (Češkoslovaška)	CS	CSK

lagi polletnega učnega uspeha. Slab študent resnično ni dobil več kot pišete, odličen pa enkrat več. Tudi takih je bilo nekaj.

Poprečna izplačana kadrovska štipendija na višjih in visokih šolah je 760 dinarjev, 26 študentov ali 40 % pa prejema še štipendijo iz združenih štipendijskih sredstev pri občini. Ta štipendija ni pomoč, marveč pravica vseh, ki od 1. 1. 1975 ne dosežejo 1.650 dinarjev dohodka na družinskega člana. To pravico pa uveljavlja vsak sam.

Pa še to: vsi štipendisti železarne so prejeli izvod samoupravnega sporazuma, zato so o načinu štipendiranja ter o višini poučeni.

Stike s štipendisti imamo in naj nekatere navedemo: dva razgovora s predsednikom kluba, razgovor v Železarni s štipendisti na FNT odd. za metalurgijo, prav tako razgovor (združen z ogledom) s 35 študenti kluba, z udeležbo na letni skupščini kluba, pred dvema mesecema pa smo se udeležili sestanka o štipendiranju, ki ga je v Ljubljani organiziral KKŠ. Z absolventi vzpostavimo osebni stik takoj, ko so pridobili ta status.

Šolanje ob delu je sorazmerno možno, kar pomeni, da je vpis večji ali celo

prevelik, kot je oddelek na Ravnah. Glede na to, da se ob delu šola preko 180 delavcev, lahko rečemo, da prevladuje. Stroški izobraževanja bodo letos večji od 6 milijonov dinarjev.

Absolvente, ki niso končali šolanja, zaposlujemo le v izjemnih primerih, ko jim manjka izpit ali dva, v največ primerih pa pri nas izdelajo diplomu in to z našega strokovnega področja.

Kar pišete o življenjskih stroških je res in velja za vse strukture, zato se osnova za izračun štipendij dviga. Sicer pa gre za družbeni pojav, ki prizadeva bolj ali manj vse.

In povsem na kraju:

Samoupravni sporazumi o štipendiranju temeljijo na družbenem dogovoru, sprejetem v SR Sloveniji, katerega podpisnik je študentska organizacija, zato je morebitne slabosti ali nelogičnosti moč reševati le organizirano prek študentskih organizacij na republiški ravni, to pa je smisel oblikovanja politike in odločanja v samoupravni socialistični družbi.

M. Z.

Solidarno v odpravljanje posledic elementarnih nesreč

Solidarnost je eno od temeljnih načel samoupravne socialistične družbe, ki se mora izkazovati tako v dobrem kot v slabem. Ni treba posebej poudarjati, da postaja še posebej aktualno ob naravnih katastrofah, ki pa jih v zadnjih letih na žalost ni malo. Povodnji, plazovi, potresi, suše in še in še. V vseh takih in podobnih primerih smo eden bolj, drugi manj pripravljeni.

Vendar pri vsem tem ni dovolj samo želja, pripravljenost odrekanja, temveč moramo biti v vseh organiziranih družbenih sredinah vnaprej pripravljeni. Potem, ko imamo v nekem kraju že na tisoče, npr. po potresu ali povodnji prizadetih ljudi, je prepozno, da šele začnemo zbirati sredstva ali se dogovarjati, kdaj bomo za zbiranje sredstev delali ali na drug

način zbrali denar, medtem pa ponesrečenci že nujno potrebujejo materialno pomoč. Vemo tudi, da kdor hitro da, ta dvakrat da! V tem reku je več kot samo drobna resnica; s takojšnjo pomočjo, ki ima velik pozitiven moralni učinek pa čisto, kar je mogoče še pomembnejše — preprečimo kasnejšo večjo materialno škodo. Iz vsega tega sledi, da je bilo in je potrebno, da imamo tudi to področje zakonsko regulirano. Mogoče bi bilo po neki preprosti samoupravljavski logiki pravilneje, da bi se za vsako solidarnostno akcijo v delovnih organizacijah sproti odločali. S takim načinom pa bi se odločili za neenotno in neučinkovito solidarnostno pot. Argumentov za utemeljitev enotnega reguliranja in reševanja na tem področju je še več; seveda pa

bi se našli tudi nasprotni argumenti. Kakorkoli že: republiške skupščine in skupščine avtonomnih pokrajin so zadevo v začetku tega leta uredile z zakonom o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč. Do tega zakona ni prišlo kar čez noč, temveč po širši javni razpravi, v kateri je prišla do izraza splošna želja, da se zbiranje sredstev solidarnosti kar najbolj smotno in zakonsko uredi. Ta zakon je nastal v skladu z dogovorom o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije ter republik in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic elementarnih nesreč, ki so ga sklenili predstavniki republiških in pokrajinskih izvršnih svetov 9. maja 1974; ta dogovor je kasneje s posebnim odlokom potrdila skupščina SRS. Določila tega dogovora so v glavnem zajeta v zakonu. V času med sprejetjem dogovora in zakona je lani junija prizadel nekatera območja na Kozjanskem potres. Ta ni torej čakal, da se po stari navadi demokratično dogovorimo za pomoč, je pa pospešil priprave pri izdelavi predloga tega zakona.

Pri zbiranju solidarnostnih sredstev za Kozjansko so upoštevali določila dogovora in tudi smernice za izdelavo zakona. S tem zakonom se v okviru obveznosti republike ureja le sistem oblikovanja sredstev solidarnosti. Vsa druga vprašanja, kot so vrste naravnih nesreč, pogoji in način uporabe sredstev in podobno, pa se urejajo s posebnim družbenim dogovorom med prizadetimi družbenimi dejavniki v republiki.

V podrobno vsebino zakona se na tem mestu ne bi spuščali. Za nas v železarni je najpomembnejše vedeti, da smo vsi zaposleni dolžni prispevati enodnevni zaslužek. Normalno in v skupnem interesu je, da si razen v posebnih primerih ne bomo dali enostavno odtrgati enodnevni OD, ali dali dan dopusta, temveč bomo po dogovoru na samoupravnih organih dodatno delali eno prosto soboto v juliju. V tem mesecu se med drugimi akcijami po tem zakonu uvaja teden solidarnosti. V tem tednu se med drugim plačujejo posebne znamkice solidarnosti za vse poštno pošiljke, za vstopnice zabavnih, kulturnih, športnih in drugih prireditev itd. Seveda se sredstva zbirajo tudi na druge načine. Viri sredstev solidarnosti so torej zelo raznoliki. Zagotovljena je tudi družbena kontrola med zakonitostjo in smotnostjo uporabe zbranih sredstev. K temu bi bilo mogoče potrebno še dodati, da bodo šla vsa sredstva, zbrana z enodnevnim delom, izključno in v celoti v sklad solidarnosti in so oproščena davkov in prispevkov. Upamo, da je s tem načinom zbiranja sredstev za odpravljanje posledic elementarnih nesreč ustvarjen učinkovit in pošten način uresničevanja v ustavi na vidno mesto postavljenega načela solidarnosti med delovnimi ljudmi.

J. Dežman

NJIHOVE BESEDE

Šport je bil nekoč zabava brez napa, danes pa je napor brez zabave.

Lopez

*

Ženska vidi globoko, moški daleč. Moškemu je srce — svet, ženski pa svet — stee

Grabbe

*

Sreča ni kraj, kamor potujemo, ampak način potovanja.

Rumbeek

*

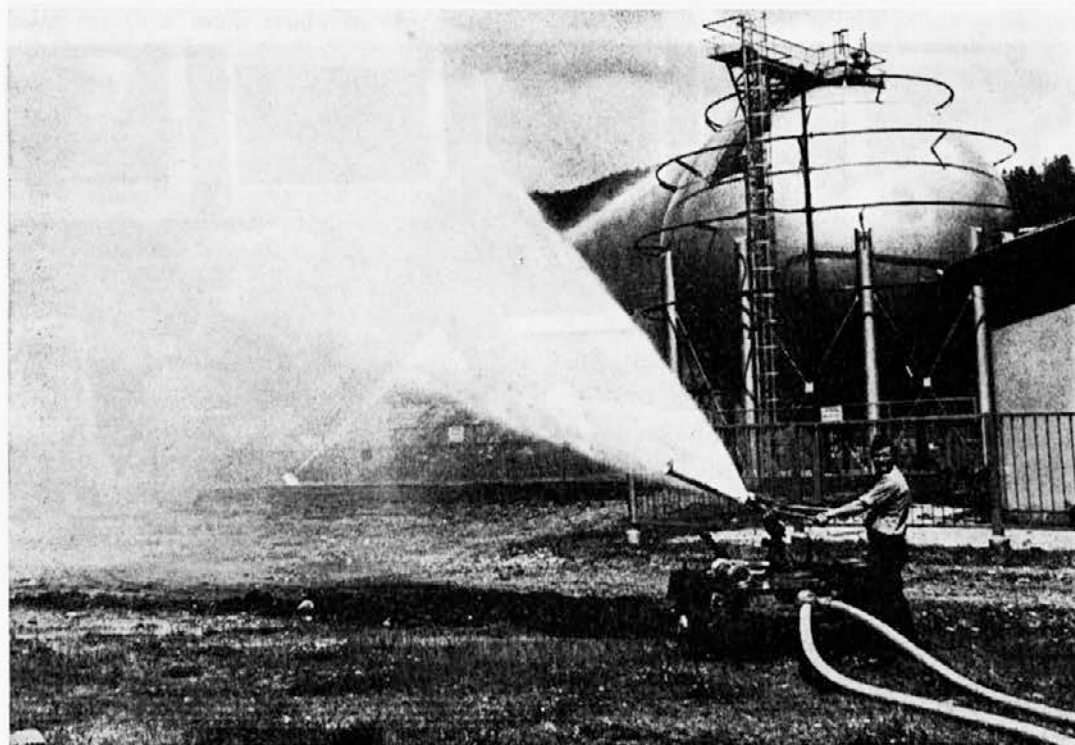
Norci tudi danes vse vedo, samo tega ne, da so prsmuknjeni.

Donadini

*

Modrijanov nagrobnik:

»Dočakal sem 56 let, živel pa sem samo štiri.«

Gasilni top — naša nova pridobitev

Nova organiziranost je zahteva mladih

Poročilo o delovanju ZSMS železarne Ravne v obdobju od marca 1974 do junija 1975.

Smo v času, ki je dinamičen in je za našo družbo zelo pomemben. Dokumenti: nova ustava SFRJ, resoluciji X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZSS predstavljajo temelje našega dela.

Kakor vse druge družbenopolitične organizacije se je morala reorganizirati tudi ZSMS v železarni, zato danes lahko ugotavljamo, da smo v železarni ustanovili 23 osnovnih organizacij ZSM. K novemu organiziranju pa je dala pomemben prispevek 3. konferenca ZKJ, pa tudi razprave znotraj organizacij ZSMS na vseh področjih od republike do OO v TOZD in DSSS. Nova organiziranost ni potrebna samo zaradi resolucij, temveč je to zahteva mladih delavcev, ki živijo in se uveljavljajo v novih družbenoekonomskih in samoupravnih odnosih, ki so nastali s sprejetjem ustave. Vemo, da bo prav od delovanja in dobre organiziranosti vseh subjektivnih sil in delavcev v sredinah, kjer delamo in živimo odvisno, ali se bomo odločali neposredno o rezultatih svojega dela.

V preteklem mandatnem obdobju je KMD ŽR delovala in realizirala akcije, ki so izhajale iz programov konference mladih delavcev, OK ZSM Ravne in RK ZSMS. Delovala je tako, da je preko političnih izvršilnih organov povezovala delo aktivov po TOZD in DSSS.

Aktivni so na ustanovnih konferencah sprejeli konkretne akcijske programe, ki so se vzporedno z aktualnimi nalogami dopolnjevali. Na podlagi delovnih programov je KMD ŽR sprejela in prav tako dopolnjevala enoten akcijski program. Zaradi takega načina dela pa se je aktivnost močno povečala.

Mladi delavci so z vsakim dnem bolj osveščeni, kar je pomembna spodbuda za nadaljnje delo. Na ustanovnih konferencah osnovnih organizacij je bilo prisotnih več kot 500 mladincev članov ZSMS, kar je približno 41% zaposlenih mladincev. Dobro se zavedamo, da to še ni dovolj, a vseeno menimo, da smo dosegli pomemben rezultat. Sama udeležba na konferencah pa seveda še ne pomeni dejanske udeležbe mladih pri razreševanju ožjih in širših družbenih problemov.

Forumsko delo je bilo prisotno tudi v KMD ŽR, čeprav v neznatni meri, pa ga moramo vseeno obravnavati kot negativen pojav in poiskati vzroke, ki so tako delo na nekaterih ravneh pogojevali.

Zanemarjen je bil tudi delegatski odnos, pa število zares aktivnih je bilo za opravljanje kupa nalog premalo. Prizadevanja

v smeri odpravljanja takega dela že kažejo določene premike, vendar je naloga slehernega mladega delavca, da s svojo aktivnostjo pridobiva nove člane za organizacijo ZSMS in jih pri njihovem delu angažira ter z vsemi svojimi močmi in znanjem pomaga.

Ko govorimo o programu delavske mladine v naši OZD ugotavljamo, da je usmerjena na tiste probleme, kamor so usmerjeni napor celotne družbe. Vedeti moramo, da zabava ne more in ne sme biti jedro aktivnosti osnovnih organizacij in koordinacijskega sveta. Program torej narekuje vključevanje mladih delavcev v bitko za nove samoupravne odnose, za uresničevanje nove ustave, vključevanje mladih v ZK, SLO, spoznavanje s proizvodnim procesom, s sistemom delitve dohodka in štipendiranja.

Na področju idejnopoličnega in družbenoekonomskega usposabljanja beležimo vidne uspehe. Premalo pa smo v to vključevali sredstva javnega obveščanja, hkrati pa se moramo zavedati, da je bilo tega usposabljanja še premalo in da se bomo morali nalogam, ki izhajajo iz tega področja še bolj posvetiti. Usposobiti moramo tudi lastne kadre za predavatelje, česar do sedaj nismo delali.

V dosedanjem obdobju ni bilo tistega pravega vsebinskega dela, premalo je bilo poudarka na konkretnih rešitvah problemov mladih delavcev, ki neposredno zadevajo njih in celotno delovno skupnost. Zaradi takega vsebinskega dela smo se na naših sestankih ukvarjali z obrobno problematiko, kar je povzročalo, da nismo imeli dovolj vpliva na dogajanja v tovarni. Torej slabi programi in slabe metode dela ne privlačijo mladih delavcev, kar pomeni, da moramo spremeniti vsebino dela.

Kadrovski deficit je pogost pojav pri vseh družbenopolitičnih organizacijah, prav posebno pa še pri mladini. Vzrok tega je napačna kadrovska politika, ker pač mladim delavcem nismo zaupali posameznih nalog ali pa smo od njih pričakovali, da bodo za posamezne naloge že popolnoma pripravljene, se pravi že popolnoma zgrajeni ljudje — funkcionarji. Ne zavedamo pa se, da se prav v naši organizaciji ljudje afirmirajo. To pomeni, da mladih ljudi ne moremo in ne smemo pustiti v pasivnem položaju, ampak jih moramo postaviti v tak položaj, da bodo postali aktivni borci za uresničitev ciljev in interesov delavskega razreda. Doseči moramo torej, da se bo vodila prava kadrovska politika v naši organizaciji.

Lojze Krevh, Procesija

Ugotavljamo tudi, da smo bili v naši organizaciji premalo aktivni in mobilizirani na področju sprejemanja v zvezo komunistov. Ravno iz mladinskih vrst moramo za sprejem predlagati najboljše mladince. Metode sprejemanja pa še vedno niso najbolj ustrezne, sprejem je še vedno preveč kampanjski. Za sprejem v ZK je organiziranih premalo seminarjev, skratka predhodnega izobraževanja. Vpliv mladih ko-

munistov je premalo prisoten pri delu mladinske organizacije. Ti mladi komunisti živijo izven mladinske organizacije in niso idejno jedro, kar pa bi vsekakor morali biti.

Iz poročila je razvidno, kje in v kakšnih oblikah so se pojavljale slabosti pri delu KMD ŽR. Razvidno je tudi, kako bo treba odpraviti slabosti, ki se jih bo koordinacijski svet moral lotiti. M. Č.

Mladi v družbenoekonomskih odnosih

Naloge s tega področja so zelo pomembne za celotno družbo, še posebej pa za člane ZSMS, kajti vsak član mora po svojih sposobnostih uresničevati program dela za družbenoekonomske odnose.

Nova ustava in kongresne resolucije so jasno pokazale, kam naj bodo naše akcije usmerjene. Od nas samih pa je odvisno, kako bomo akcije izpeljevali. Člani osnovnih organizacij zveze socialistične mladine se moramo vključiti v delo temeljnih organizacij združenega dela s svojim delom tako, da bodo te postale to, kar se od njih pričakuje. Postati morajo osnovne oblike neposrednega in enakopravnega odločanja o vprašanih družbenoekonomskih položajih.

Zelo važno je, da smo se pri ustanavljanju OO ZSMS v železarni izognili kariertom, ki bi nam lahko zelo onemogočali delo in s tem slabili delo, naš nadaljnji razvoj ter kvarili mladinske vrste. Temu smo se ognili tako, da smo predlagali in volili ljudi v vodstva OO, ki so bili že prej preizkušeni v drugih oblikah dela v KMD ŽR.

OO, kakor tudi koordinacijski svet ne smejo svojega dela usmeriti preveč v sestankovanje, ampak se je treba vključiti v akcije, ki izhajajo iz področja družbenoekonomskih odnosov. Organizirati se moramo in mobilizirati vse naše vrstnike pri uresničevanju naših osnovnih življenjskih problemov in se boriti za samoupravne odnose, za večjo produktivnost dela ter boljše pogoje in način dela.

Za nas mlade je zelo pomembno, kako bomo zastopani v samoupravnih organih v organizaciji združenega dela, v delegacijah, družbenopolitičnih skupnostih in v samoupravnih interesnih skupnostih, da bomo lahko na organiziran način uveljavljali pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz ustave.

V preteklem obdobju smo mladi, organizirani v KMD, posvetili premalo pozornosti ravno političnemu delu pri uveljavljanju svojih stališč do posameznih problemov.

Nova ustava nam je dala možnosti enakopravnega odločanja o vseh zadevah v OZD in tudi v širši družbi, zato morajo naši delegati zastopati naša stališča in njihova uresničevanja, kajti samoupravljanje ne pomeni manj odgovornosti, temveč nasprotno. Boriti se moramo proti temu, da se samo kritizira, zato pa se moramo angažirati in speljati akcije, ki bodo to popravile, kajti biti moramo tudi samokritični in čutiti odgovornost pred delovnim kolekti-

vom. Za samoupravljanje pa je potrebno dobro poznavanje samoupravnih aktov, zato v organe samoupravljanja ne smemo prihajati prek raznih ključev, ampak s svojim delom, ker naš jutri bo tak, kakršnega bomo ustvarili danes.

Naše delo na področju družbene samozaščite

Mladi iz železarne Ravne smo enako kot mladina po vsej Sloveniji v preteklem obdobju vložili precejšnje napore na področju obrambnih priprav in krepitev naše družbe.

Takoj po 9. kongresu, ko smo s sprejetjem koncepta obrambe naše samoupravne socialistične družbe v ZSM Slovenije zavzeli zelo jasna stališča o nalogah in vlogi ZSMS v obrambnih pripravah in kjer nas je vodilo temeljno načelo, da morajo obrambne priprave postati sestavni del programov in delovanja vseh organizacij in organov zveze mladine in kjer smo se jasno opredelili, da se zavzemamo za mir in enakopravnost vseh narodov sveta in ob tem enako pripravljeni tudi braniti in zoperstaviti se v primeru potrebe vsakemu morebitnemu sovražniku, ne glede na to, od kod prihaja, smo se tudi mladi iz železarne aktivno vključili v obrambne priprave.

Taka naša usmeritev se je pokazala kot pravilna, kajti kljub naglemu razvoju naprednih socialističnih sil v svetu, še vedno velike sile pritiskajo na majhne in nerazvite države, kjer nismo izključeni niti mi. Vse to potrjuje, da se moramo na obrambo pripraviti tako, kot bi bila vojna že jutri, čeprav si je ne želimo nikoli.

Največjo pozornost smo v preteklem obdobju posvetili sodelovanju in povezavi s pripadniki JLA s karavle Sonjak, nismo pa pozabili na strelsko usposabljanje in idejnopolitično izobraževanje.

Mladi se dobro zavedamo, da je ljudska obramba revolucionarni proces, ki ni statičen in temelji na izkušnjah NOB in marksizma ter pomeni edino možno obliko obrambe samoupravne socialistične družbe. Tak koncept moramo s dialektičnim pristopom v posameznih delovnih organizacijah dograjevati, iskati najboljše konkretne rešitve znotraj že izdelanih enotnih načel in preko lastnih izkušenj vplivati tudi na spreminjanje le-teh. To pa je možno le, če bomo mladi spoznavali in dobro spoznali vrednote naše revolucije, na katerih temelji zamisel ljudske obrambe in varnostne kulture in se v vseh sredinah zoperstavili tistim, ki vidijo razliko med prejšnjim konceptom obrambe in ljudsko obrambo le v spremembi imena, ne vidijo pa vsebinske spremembe, ki omogoča slehernemu delovnemu človeku samoupravno pravico in dolžnost po vključevanju. Upreti se moramo tudi tistim, ki jim vse to kar delamo v zvezi z obrambnimi pripravami še vedno predstavlja tajno, za katero naši delovni ljudje, še posebej pa mladi, ne smemo vedeti.

Pri družbeni samozaščiti in SLO pa so tudi nekatere pomanjkljivosti. V nekatere oblike

Premalo je pri nas storjeno na področju novatorstva. Mlade je treba spodbujati k inovacijam, ker bodo proizvodne organizacije lažje kljubovale težavam, ki nastajajo v današnjem času. Ravno tako pa je treba posvetiti veliko pozornost dodatnemu izobraževanju, ker je izobraževanje nasploh ena od zelo pomembnih in dolgoročnih naložb gospodarstva. Samo usposobljeni delavci bodo lahko spremljali boljše tehnologijo in razvoj.

OO ZSMS železarne so po delegatskem načelu združene v koordinacijski svet, izvolili pa smo tudi svoje delegate v občinsko konferenco ZSMS in občinsko konferenco mladih delavcev, katerih naloga je, da usklajujejo stališča in mnenja iz delovnih organizacij ter uveljavijo vpliv delavske mladine.

Mladi se moramo torej vključiti v vse oblike političnega dela in se tesno povezovati z vsemi organizacijami v podjetju, krajevni skupnosti, občini in republikli.

Drago Vrstovšek

odpora imamo vključenih premalo žensk, če pa jih že imamo, pa opravljajo v glavnem posebne funkcije kot je sanitetna služba ipd. Menim, da moramo naša prizadevanja usmeriti tako, da bodo tudi ženske opravljale vse naloge v oboroženem odporu.

Področje družbene samozaščite predstavlja sorazmerno novo področje v delovanju ZSMS, kjer smo sicer že dosegli določene rezultate, s katerimi pa ne moremo biti posebej zadovoljni zaradi tega, ker še nimamo izdelanih konkretnih nalog za vključevanje mladih v razvoj varnostne kulture.

Prek svojih akcijskih programov in akcij pa bomo vsekakor še naprej krepili družbeno samozaščito in varnostno kulturo, enako smo mladi še naprej pripravljani v vsakem trenutku braniti pridobitve naše revolucije in preko različnih oblik podpirati vsa napredna revolucionarna gibanja v svetu.

Peter Metulj

Srečanje v Štorah

Maj se je iztekel in zadnji dan v tem najlepšem mesecu smo ujeli za peto majsko srečanje slovenskih železarn. Pokrovitelj je bila železarna Štore, gostje pa mladi delavci iz Žične, Verige, Plamena, železarne Jesenice in Ravne.

Štorčani so vnaprej pripravili program, ki je bil sestavljen takole: zborna mesto smo imeli pred kulturnim domom na Terharjih, kjer nam je v pozdrav zaigrala pihalna godba. Direktor železarne Štore in predsednik sindikata sta izrekla pozdravne besede in nam predstavila mladinski pevski zbor s Češkega, ki je interpretiral dve češki narodni pesmici in nas presenetil s čudovito ubranimi glasovi. Igralci celjskega gledališča pa so nam recitali moderne pesmi.

Skupaj smo nato krenili k spomeniku NOB, kjer smo se poklonili padlim partizanom. Sledil je ogled muzeja in zapora »Stari pisker«. Popoldne pa je bil navdušujoč športni program. Na voljo smo imeli kegljišče in igrišča za mali nogomet, od-

bojko in košarko. Fantje so kmalu sestavili ekipo in predsednik ravenske mladine je skrbel za pravila igre. Naši ekipi se je poznala prisotnost igralcev Fužinarja, saj so z zelo usklajeno igro uspeli premagati nasprotnika z 2:0. Mladinci štorske železarnice pa si niso upali spopasti se z našimi fanti in so zato povabili v svojo sredino nekaj fantov iz bližnjega samskega doma, katerim pa so naši podlegli. Vmes je nekajkrat ponagajalo vreme, vendar niti tekmovalcev niti gledalcev to ni motilo. Fantje so se merili tudi v vlečenju vrvi in tudi tu se je pokazala premoč naših fantov. Dekleta smo bila prav tako športno razporejena, vendar je bila premajhna udeležba kriva, da ni prišlo do ženske nogometne tekme, kar bi prav gotovo bila prijetna poživitev športnega popoldneva. Zve-

čer so nas zabavali igralci celjskega gledališča s komedijo: Hiša ženitnega goljufa.

Pozneje smo v pogovoru s predsednikom mladih delavcev železarne Štore izvedeli, da so se nam s to igro skušali oddolžiti za naše gostovanje pri njih z igro Raztrganci. Povedal je tudi, da je pri njih premalo aktivnih mladincev, zato sami kakšne igre ne zmorejo naštudirati.

Cilj srečanja je bil v tem, da se mladi sestavljene organizacije združenega dela spoznamo, izmenjamo mnenja in izkušnje ter zasnujemo temelje za boljše združeno delo, ko bo odgovornost slonela na naših ramah. Obljubili smo si, da bomo prihodnje leto s svojo prisotnostjo pomagali Verigi in Plamenu izpeljati šesto majsko srečanje prav tako tekoče in kvalitetno kot je bilo letošnje.

I. W.

Akcija, to je najlepše, najsrečnejše gradbišče ...

Mladinska delovna akcija Suha krajina 75 je v polnem razmahu. Odkar rohnijo kompresorji in pnevmatska kladiva in odkar se sliši žvenket krampov in lopat ter pesem brigadirjev, se je življenje v Suhi krajini ali natančneje: v njenih vaseh Prevole, Hinje, Ratje... povsem spremenilo. Dobilo je novo podobo, povsem drugačen, svojstven utrip. S prihodom mladinskih delovnih brigad v te kraje, med te ljudi, so se začele razvijati prve rahle vezi po treh desetletjih osamelosti, bega s skope zemlje v zamejstvo ali bližnje industrijske centre, za prva spoznanja, da tu na doseg roke, tudi na tej osiromašeni zemlji lahko živiš. In ta novi utrip življenja so vnesli brigadirji. Brigade bodo nedvomno mnogo pripomogle, da se bo o Suhi krajini več in bolje govorilo, da bi ta pokrajina ne bila tako izolirana in bi dokončno zaživela takšno življenje, kot ji pripada.

Odnosi, ki so se razvili med nami in med ljudmi, so bili zelo topli, pristrčno prijateljski; še več: ljudje so nas sprejeli kot svoje. Ko stopamo brigadirji mimo teh zgaranih ljudi, ki so vse svoje življenje posvetili tej borni in trdi zemlji in so njih roke trde in žuljave, se na razoranih obrazih, ki so otrdeli od težkega dela in skrbi, pokaže nasmešek, ki je za nas brigadirje največje plačilo za storjeno delo.

Doživeli smo veliko lepega, veliko novega. To lepoto in veličino moraš doživeti, da jo lahko potem spoznaš in doumeš, le do pota skupnega dela, tovarštva, solidarnosti, občutka, da si opravljal in po svojih najboljših močeh opravil tudi družbi koristno delo. Med delo se je vpletlo tudi nekaj grenkih trenutkov in prav je, saj vsako učenje, vsaka nova šola, sleherni nova življenjska izkušnja prinese tudi nekaj trpkega, kar pa nam ne vzame moči in poleta, temveč ga le poveča iz preprostega razloga, ker smo mladi. Ko ne bi bilo potrebnih naporov v slehernem izmed nas, bi naše delo bilo manj vredno, ko bi vse na traso teklo brezhibno bi se morda ničesar ne naučili, tako pa smo morali ustvarjati, se angažirati, dogovarjati, spodbujati, da je vse na delovišču in tudi v prostem času steklo kar najbolje. Iz vsega

tega pa smo se naučili nečesa, kar bo za večno ostalo v nas in kar nas bo brez dvoma še vlekel na akcije.

Kaj pa akcija sama?

Akcija, to je najlepše, najsrečnejše gradbišče, na njej gradimo najlepše ceste, najboljše vodovode, najboljše ljudi — tovariše. To je najlepša pesem življenja, to je tisto, čemur se pravi MLADOST in šele na akciji jo dokončno spoznaš. In ne biti brigadir pomeni biti osiromašen, prikrajšan za del mladosti: za njen najlepši del.

Našo brigado Prežihov Voranc so obiskali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij koroške regije z namenom, da se

seznanijo in spoznajo delo in življenje brigadirjev. Vodstvo brigade jih je seznanilo z aktivnostjo brigadirjev na raznih področjih, v kratkem so jim orisali tudi pomen in namen same akcije.

Udeležili smo se tudi treh udarniških akcij. Udeležba na njih je bila 100-odstotna, kar je odraz solidarnosti celotne brigade.

Mladi smo z iskrenostjo zapisali v svoj bilten, kaj nas privlači na delovnih akcijah: Tovarištvo, Solidarnost, Enotnost, način dela in življenje v brigadi, spoznavanje novih krajev, ljudi...

V kraški svet Suhe krajine, na skopo zemljo, kjer si je potrebno vsak centimeter globine dobesedno prigarati z golimi rokami na trdih skalah. Šele tu spoznaš, da to niso fraze, ki jih je mogoče udobno prebrati na zapečku, pač pa da v takih akcijah, kakršna je ta, zares postanejo resnične, tople, prijazne, domače...

V Suho krajino bodo še prihajali brigadirji. Letos še trikrat po dve brigadi, v naslednjih desetih letih pa vsako leto petkrat po dve brigadi. Tako bo na jamboru pred brigadirskim naseljem deset let plapolala trobojnica z zvezdo kot znanilka in simbol napredka Suhe krajine in njenih ljudi. Vse bolj trdna zveza in sodelovanje med domačini in brigadirji bosta tej pokrajini zbrisala pečat zaostalosti, revščine in včasih tudi obupa. Temu primerno je bilo tudi naše slovo. Toliko lepih besed je bilo izrečenih ob slovesu, toliko lepih trenutkov se je takrat strnilo v eno samo veliko željo: »Prihodnje leto spet na svidenje,« kajti del sebe smo pustili tukaj in del vsega nosimo s seboj. Suha krajina in njeni ljudje nas bodo pričakovali!

Silvo Jaš

Kako deluje OK ZSMS Ravne

Nekaj mladincev iz železarne dokaj tesno sodeluje z občinsko konferenco zveze socialistične mladine, kar pa še zdaleč ni dovolj za učinkovito obojestransko informiranje. Da bi dobili bolj natančno predstavilo o dejavnosti, smo sekretarju OK ZSMS Ravne tovarišu Milanu Klemencu zastavili nekaj vprašanj.

Mladina se je domala že povsod reorganizirala, zakaj je bilo to potrebno, kaj reorganizacija prinaša in kako ti ocenjuješ dejavnost mladine v naši občini po kongresu?

Organiziranost mladine pred kongresom ni vključevala vseh mladih, zato tudi ni reševala problemov in njihovih interesov, kar pa je še bolj spodbudilo aktivnost v OK ZSMS, saj se je ta med prvimi sprijela z delom pri uvajanju nove organiziranosti, ki naj bi presešla forumske oblike dela in prispevala k temu, da bi vsak mladenec aktivno delal v svoji osnovni organizaciji. Ustanavljanje osnovnih organizacij pa je bila temeljna naloga reorganizacije, ker se mladi ljudje na ta način organizirajo v vseh sredinah, kjer živijo in delajo ter izražajo ekonomske, socialne in politične interese.

Z novo opredelitvijo skušamo doseči, da bi ZSMS v samoupravni socialistični

usmeritvi zagotovila idejno enotnost na pozicijah razrednega boja in politike ZK.

V oceni akcije OK ZSMS Ravne lahko rečem, da je usmerila vsa prizadevanja v to, da se konstituirajo z novim statutom celotna občinska organizacija in je skozi nove oblike organiziranosti napravila tudi vsebinske spremembe dela, kar je povečalo aktivnost mladih v občini. Seveda se moramo zmeraj zavedati, da reorganizacija ZSMS ni in ne more biti enkratni poseg, ki ga je možno uspešno opraviti, ampak je to stalen proces spreminjanja, vsakodnevno prilagajanje organiziranim družbenim odnosom in mladim ljudem.

Za poletne mesece je značilno, da aktivnost družbenopolitičnih organizacij usiha, ker so pač dopusti in je manj sestankov. Letos pa se delo v družbenopolitičnih organizacijah nepretrgoma nadaljuje, aktivnost pa raste. Kakšna pa je dejavnost občinske konference ZSMS Ravne v teh mesecih?

Na vseh področjih delovanja se bomo mladi vključevali v boj za izboljšanje gospodarske situacije in to še posebej v TOZD in KS, za večjo delovno disciplino in dvig produktivnosti. Vsekakor pa pri tem ne bomo zanemarili idejnopolitičnega usposabljanja. Deset mladih se bo udele-

žilo poletne politične šole v Vikrčah pri Ljubljani, ker menimo, da je tako izobraževanje mladih potrebno, saj bomo le z vsemi oblikami izobraževanja dvignili zavest in kvaliteto aktivistov v vseh sredinah delovanja. Prav tako smo na področju mladinskih delovnih akcij že naredili korak naprej. Letos smo v koroški regiji sestavili dve brigadi — eno za Suho krajino, drugo za Kozjansko. To je samo nekaj

akcij ne všteti razne pohode, ki jih bomo tudi izvedli čez poletje. Vseskozi pa se bomo pripravljali na jesensko obdobje, to je na obdobje konference v vseh OO ZSMS in na področjih delovanja kot so KMD in KS ter ob koncu na seji OK ZSMS ocenili našo pokongresno dejavnost.

Tovariš sekretar, hvala za odgovore!

Z. S.

Srečanje mladine pobratenih občin

Letošnje srečanje mladine pobratenih občin je bilo v Garešnici, majhnem mestu na Hrvaškem. Sklenili smo, da se ga udeležijo tudi mladinci iz naših mladinskih aktivov.

Tako smo se 21. junija zgodaj zjutraj skupaj s folklorno skupino KUD Prežihov Voranc Ravne na Koroškem, odpravili proti Hrvaški. Avtobus je okrašen z zastavami in transparenti po nekaj več kot petih urah prispel na cilj. Verjetno bi kdo pomislil, da je bila vožnja dolga in dolgočasna. Pa ni bilo tako! Ortanova harmonika je neutrudno igrala, dobra volja in naša ljudska pesem pa sta nas spremljali vso pot.

V Garešnici so nas kot tudi mladince iz drugih republik najprej pozdravili domačini in domača godba na pihala. Počakali smo še na skupine, ki so zaradi oddaljenosti prišle malo kasneje in se skupaj odpravili proti Podgariču.

Ogledali smo si veličasten spomenik borcem NOB. Domačini so ponosni na to, da je otvoritvi spomenika prisostvoval tudi naš tovariš Tito. Zanimivo je bilo prisluhniti pripovedi o bojih partizanov in zgodovini Podgariče ter okoliških vasi. Z enominutnim molkom smo počastili spomin padlih in se vrnili k jezeru, kjer nas je čakalo kosilo, takoj za tem pa so bila športna srečanja. Kot zanimivost naj omenim, da so pripravili tipično domače kosilo — ribja juha in ovce na žaru. Toda nam je najbolj od vsega šel v slast kruh brez ovčjega mesa.

Prvi dan je mineval in odpeljali smo se v Ladislav, ki je bil gostitelj naše skupine. To je majhen, idiličen kraj s približno 700 prebivalci. V glavnem se preživljajo s poljedelstvom, le nekaj jih je redno zaposlenih.

Vrstilo se je presenečenje za presenečenjem. Dekleta in fantje v domačih narodnih nošah, transparenti v hrvaščini in slovenščini, pozdravi in še in še bi lahko naštevale. Ne da se opisati, kako lep je občutek, če vidiš, da si nekje zares dobrodošel.

Problemov s prenočišči ni bilo. Vsak domačin je želel v svojem domu vsaj enega mladince in tako smo se kmalu s svojimi gostitelji odpravili na stanovanja, ki so bila drugi dom tudi še naslednja dva dneva.

Tudi večer smo preživeli skupaj. V kulturnem domu je bil najprej nastop naše, potem pa še njihove folklorne skupine, dalje pa družaben večer dolgo v noč.

Naslednje jutro smo se z avtobusom odpravili nazaj v Garešnico. Z vsemi drugimi mladinci smo najprej v paradi šli skozi mesto, potem pa je sledil bogat kulturni

program. Pesmi, govori, recitali in nastopi folklornih skupin iz vse Jugoslavije so izpolnili dopoldan, nato smo se vse do vrnitve v Ladislav zabavali skupaj z mladinci iz drugih republik. V plesu so prednjačila kola in prav zanimivo je bilo videti, kako smo se vsi znojni trudili in učili, pa vendar si čutili, da se ti bodo ob malo hitrejšem ritmu noge zavozlale. Podobna je bila situacija z našo polko, ki so se jo vztrajno učili prijatelji iz Prištine, Suve reke in drugih mest.

23. junij — dan slovesa. Že zgodaj zjutraj, kot prejšnje dneve so se naši vrli gostitelji trudili, da pripravijo vse, »da bude našoj deci dobro.« Avtobus je čakal, mi pa se nismo in nismo mogli posloviti. Na željo domačinov smo še enkrat skupaj zapeli in zaplesali polko, potem pa je sledil tisti težki: »Dovidenja.«

Ni nas bilo malo, ki smo se poslavljali s solznimi očmi in obljubili smo si, da se še vidimo. Med nami je vzkliklo prijateljstvo, ki se ne pozabi, se ne more.

Njihova dobrota in iskrenost dokazujeta, da tista prava srčna dobrota še ni umrla. Sedaj romajo sem in tja razglednice in pisma, pa vendar sem prepričana, da se bomo nekega dne zopet srečali. Spominjam se besed starca, ki je ob slovesu razprostrl roke in s solznimi očmi dejal: »Dodite opet draga deco, dom je mali ali primit čemo vas sa radošču!« Da, draga velika zlata srca — na svidenje!

Metka Samec

BREDA

Sedim in razmišljam, medtem ko mi pogled splava skozi okno: zopet je sončno prijetno, pomislim nekam mimogrede in že skoraj nezavedno stegnem roko, pritisnem na gumb, kakor da bi podzavestno želel, da me kdo vzdrami. Simpatični glas napovedovalke pove, da je na sporedu radijska šola za srednjo stopnjo: O Jurčkovih dogodivščinah na morju.

Zadet od ene same besede — morje — se s hitrostjo misli preselim v prijetno in prijazno mestece na jugu Dalmacije. Spominjam se nate Breda, spominjam se tudi tistega večera in noči.

Napol ležala napol sedela sva na postelji in poslušala neko staro meni še zmeraj ljubo melodijo.

»Kaj premišluješ, Breda?« sem jo vprašal.

Zmignila je z rameni. Res je neumno, da že ves čas molčiva, toda kadarkoli sem jo kaj vprašal, sem bil na koncu vedno slabe

volje. Nisem hotel motiti miru, ki je trenutno vladal med nama.

»Sklenil sem, da te ne bom ničesar več spraševal,« sem tiho rekel.

»Včasih je dobro, če človek kaj vpraša, potem ni več tako osamljen, razočaran!« je odvrnila.

Streslo me je. Njene besede so zlovešče odmevale v sobi in se izgubljale v nastajajočem mraku. Že ves večer sem čutil, da je nekaj narobe, toda vedno znova in znova sem si dopovedoval, da to ni res. Nisem si hotel priznati, da njena nekdanja ljubezen ugaša, da o njeni nekdanji pozornosti do mene ni ne duha ne sluha. Ljubil sem jo in ona je to izkoriščala. Ljubezen vse odpušča in tudi jaz sem pozabil na njene laži. Pogledal sem jo. Mirno je kadila, a zaradi teme nisem mogel prodreti do njenih oči.

»Kaj misliš s tem?«

»Nič, samo povedala sem ti.«

Molčal sem. Ona pa je nadaljevala: »Sama ne vem, zakaj sploh še hodim s teboj. Preneumno je vse skupaj. Ti in jaz, oba sva še otročja. Ob tebi si lahko mislim, da imam v rokah pajaca, lutko, ki jo lahko kupim v trgovini.«

Potem sva dolgo molčala in zdelo se mi je, kot da sva si tujca, čeprav sem videl bolesterne solze v njenih očeh, so se mi zdele mrzle in tuje. Vedela je, da me je s svojimi nesmiselnimi besedami prizadela. V grlu me je stiskalo, čutil sem kepo, ki je skoraj do solz narasla. Vrgla se mi je v naročje in skoraj tiho neslišno zašepetala: »Oprost, nisem mislila tako hudo!«

»Verjamem,« sem rekel tako preprosto, da v besedi ni mogla čutiti trpke ironije, ki me je vsega preplavila. Ni me več ganil njen smeh skozi solze, ne to, da je skrila obraz v mojo ramo in ji je telo od časa do časa vzdrgetal zaradi zadržanega joka.

Začel sem ji poljubljeni lase, ne da bi si bil tega prav v svesti, ustnice so se našle same od sebe: vroče nenasitne so poslednjič jemale, kar že dolgo ni bilo več čisto moje.

Se še vrneš kdaj, Breda? Če se, potem prinesi s seboj vse tisto, kar si odnesla — mojo srečo. Saj vem, da za naju ne bo več pomembno in najina ob slovesu še tako vroča ljubezen bo pozabljena. Vse, kar nam v življenju mine, mine za vedno... Vse, kar je za nas lepo, hiti kot gorska reka, priteče do morja vsakdanjosti, se zlije vanj in v njem izgubi... Tudi človek se neprestano spreminja, a neskončno nebo in svet kljubujeta času.

Toda najinih trenutkov ne bom obžaloval, četudi se je vse sesulo kot peščeni grad. Čutim, da sva drug drugemu nekaj dala, nekaj čisto malega, a za naju zelo pomembnega.

Lahna sapa, ki se sedaj zaganja v lase razposajenih otrok na dvorišču, se je takrat zapletala v najine vroče dlani...

Vzdrami me: »...k sprejemnikom vas vabimo čez teden dni, do takrat pa lep pozdrav...«

Silvo

»Mladi fužinar« izhaja kot občasna priloga »Informativnega fužinarja«.

Ureja ga uredniški odbor: Rudi Mlinar, Nada Ortan, Robert Robnik in Zlatka Strgar, ki je odgovorna tudi za vsebino.

KULTURNA KRONIKA

RAZSTAVE V LIKOVNEM SALONU

Od prvega maja je zdaj že tretja razstava v likovnem salonu: od 29. aprila do 11. maja je razstavljal sikar Janez Boljka; 13. maja pa je bila otvoritev razstave slikarja Borisa Jesiha, 3. julija pa so se v salonu predstavili člani DSLU Maribor.

Likovni salon tako tvorno dopolnjuje kulturno življenje kraja. Morda včasih premalo obveščamo občane in jim premalo približamo to umetniško izpoved.

Razstavo mariborskih umetnikov je akademski slikar Slavko Kores predstavil:

Spoštovane tovarišice in tovariši, obiskovalci te razstave! V imenu Društva slovenskih likovnih umetnikov Maribor vas iskreno pozdravljam in se vam zahvaljujem za obisk. Posebej pozdravljam predstavnike skupščine občine, zastopnike družbenih organizacij in društva.

S to razstavo smo mariborski umetniki proslavili 30-letnico osvoboditve, mariborski občinski praznik in 30-letnico društvenega življenja mariborskih umetnikov, v katerega so vključeni tudi likovni umetniki Koroške, Prekmurja in Ptuja. Mariborski umetniki smo na Ravnah na Koroškem že razstavljali, bodisi kot posamezniki, ali kot večja skupina, bodisi kot udeleženci slikarske kolonije, vendar se v našem obnovljenem razstavišču v tolikem številu še nismo predstavili.

Društveno likovno življenje so pred tridesetimi leti oživili člani mariborskih predvojnih klubov Grohar in Brazda, in sicer Bratož, Hribar, Ipavc, Kavčič, Kolbič, Kos, Polanjko, Primožič, Zei, Zinaver in Zagar. Kot ste verjetno opazili, mnogi od navedenih tovarišev razstavljajo danes na pričujoči razstavi skupno s tovariši, ki so se pozneje vključevali v mariborsko društvo. Razstavljali smo redno vsako leto v Mariboru, občasno pa v drugih krajih Slovenije in Jugoslavije. Z ustanovitvijo razstavnega salona Rotovž v Mariboru so bile omogočene izmenjalne razstave z inozemskimi družbami likovnih umetnikov, tako da smo razstavljali na Švedskem, v Veliki Britaniji, obeh Nemčijah, Avstriji in na Madžarskem. V naših delih so se vedno odražali in se odražajo dejavniki, ki vplivajo na usmerjenost, vsebino in na naše dosežke. Med te dejavnike spadajo naša socialistična in kulturna revolucija, vsesplošen napredek družbe; premiki v socialni sestavi, razmah izobraževanja in svoboda, ki jo občutimo in pojmuje mo dobesedno. Zato ni čudno, da stojimo pred razstavo del, ki s svojo raznolikostjo dokazujejo svobodo ustvarjanja in izražajo težnje posameznih ustvarjalcev v razponu različnih skrajnosti likovne govorice, to je od črpanja inspiracij v formalnem svetu objektivne realnosti do predstavljanja elementov iz svojega subjektivnega sveta. Želim, da bi si razstavo ogledalo čimveč ljudi, da bi poskušali razumeti in sprejeti tudi dela, ki se na prvi pogled zdijo nerazumljiva, da bi vam tako posredovali največ umetniškega užitka.

VRES ZA ZAKLJUČEK SEZONE NA ČEŠKOSLOVAŠKEM

Po številnih nastopih po Sloveniji se je zbor podal na Češkoslovaško in zapel v Ždaru. Četrta koncertna sezona Vresa je pri kraju. Do sedaj najuspešnejša po številu koncertov in nastopov, iz lanskega tridesetletnega zbora je letos stalo na koncertnih odrih že 40 vresovcev. Vres je letos ponesel ime in pesem od Ormoža do Branika na Primorskem. Koncerti in nastopi zbora v Kropi, Kamniku, Mariboru, Braniku in Ormožu, pa v naši bližnji okolici — v Sentilju pri Mislinji, na Muti, v Črni, Mežici, na Prevaljah in Ravnah — poleg tega pa še uspešna radijska snemanja za Radio Maribor in TV Ljubljano — to so letošnji sadovi našega dela, posvečeni trideseti obletnici osvoboditve, nad katerimi je prevzel pokroviteljstvo izvršni svet skupščine občine Ravne na Koroškem.

Za zaključek sezone pa se je zbor podal na triinpolnednevno turnejo po Češkoslovaški. Od 19. do 22. junija nas je pot vodila od doma preko Dunaja — Brna — Ždara z okolico do

Prage in nazaj. V Ždaru je zbor imel samostojen koncert.

Od leta 1968 — po pobratenju med ravenško občino in Ždarem — je bilo tudi med obema železarnama več medsebojnih stikov. Izmenjavali so se kulturni delavci — slikarji, pevci in športniki pa tudi šolska mladina na letovanjih. Letošnje leto smo želeli pevci ponovno navezati stike s tamkajšnjim zborom Svatopluk in uspelo nam je.

Ždarski mešani zbor Svatopluk, ki nas je povabil, nam je organiziral v petek 20. junija koncert v Ždaru. Pristrčen sprejem med pevci nam bo ostal v lepem spominu: zapeli so nam v pozdrav slovensko ljudsko (primorsko) Dober večer v priredbi Mihaela Rožanca — in tudi zapeli so jo tako, kot se spodobi, s pravilno izgovorjavo in lepo pevsko govorico. Seveda pa je tudi VRES imel v ta namen pripravljene dve češki ljudski pesmi, ki so jim bile pravo presenečenje.

Koncert, na katerem je bilo manj poslušalcev, kot smo pričakovali (koncertna sezona se je pri njih že končala), je vzbudila hvaležnost in nikjer do sedaj še nismo po koncertu dodajali toliko pesmi kot na tem, saj nas poslušalci skoraj niso pustili z odra. Zbor je prejel od organizatorja tudi najvišje priznanje, ki ga tam poklanjajo amaterskim glasbenim skupinam, **cena visočiny**, za kar smo jim bili iz srca hvaležni. Pohvalne ocene zborovodij, ki so poslušali naš koncert, so nam bile vzpodbuda za nadaljnje delo in nam dajale pogum, da smo sposobni nastopov tudi izven naših dosedanjih meja. Do kod — pa se sami najboljši dobro zavedamo.

Takole je potekala turneja:

Prvi dan potovanja smo prispeli v Brno — žal, za zamudo, zaradi te si nismo mogli ogledati vsega, kar je bilo pripravljeno. Med drugim nam je bilo najbolj žal, da nismo videli novega poslopja Janačkove opere, ki velja za vzor sodobno urejene operne hiše. Po nekajurnem postanku v Brnu smo nadaljevali pot v Ždar, od tam pa v Snežno, kjer nas je čakala večerja in počitek, pa smo si zanj vzeli le malo časa, saj je bilo razpoloženje odlično, stiki s tamkajšnjimi ljudmi tako pristrčni, da je bilo kar škoda iti spat.

Naslednji dan — v petek — smo si dopoldan ogledali znameniti grad Pernštajn, kjer smo občudovali mojstrovino, zgrajeno v treh stoletjih trdega dela, postavljeno na skalo, ki je Švedi v treh letih obleganja niso mogli zavzeti. Prepričali smo se lahko, kako na Češkem spoštljivo ohranjajo spomenike — primerjava z našimi propadajočimi gradovi je dokaj žalostna.

Ta dan smo prepotovali precejšnjo okolico Ždara — Ždarske vrhove, ki je imenovana za nacionalni park. In res — rahlo valovita pobočja na levo in desno, ki jim ni konca, spremljajo popotnika po vsej Moravski, ki je ta čas samo morje žita, čigar valovanje zadeva tu in tam ob obronke gozdov. Sledil je ogled steklarne, kjer smo imeli možnost nakupa okrasnih izdelkov iz težkega naravnega stekla, po kosilu pa smo se vrnili v Ždar. Potrebna je bila vaja pred nastopom — in mnogi so spoznali, da jim hladno plzensko pivo ni ravno najbolje delo — pač pa so se tenoristom smejali lahko basisti in ravno ti so bili tudi deležni največ pohvalnih ocen — odkupili bi jih tudi za dolarje so se šalili z nami. Po vaji je sledil pristrčen sprejem med pevci mešanega zbora Svatopluk. Pristrčnost in želja po sodelovanju v prihodnje je bila obojim v mislih in besedah. Sproščenost in pesem v vresovcih in tamkajšnjih pevcev se je po svečani večerji nadaljevala do ranega jutra. Ob pivu in vinu, pesmi in plesu smo se spoznavali med seboj in ta večer ni bilo čutili nobene ovire oddaljenosti med nami in v jeziku. Pevci vse to zlahka premagajo. Ob poslušanju moravskih ljudskih pesmi se je zlilo celotno počutje ljudi, pokrajine in vsega doživetelega v en sam radosten vzklík srca, ki ne pozna ne državnih mej ne slabega — le dobro med ljudmi.

Premalo je biti v Pragi teden dni, kaj šele en dan. Pa vendar smo videli veliko: stari del mesta, katedrale, znamenito uro, spomenikov nebroj, pa Karlov most in Hradčane s katedralo sv. Vita in še in še. Praga, mesto — spomenik, le to lahko trdi vsak, ki jo obiše. Skoraj ni turista, ki se v Pragi ne bi pomudil v pivnici pri Fleku, kjer ti postrežejo z odličnim črnim pivom iz lastne pivovarne in ga je moč dobiti le tam in nikjer drugje. Pa stoji ga ne dobiš — le za mizo, saj se gostu le tako ponudi ta odlični napitek. In pri Fleku spoznaš tudi pravega Čeha — vedrega, s pesmijo na ustih. Pravijo, da smo Slovenci pevci — smo, toda vsak zase in po svoje, skupaj le v zborih, Čehi pa pri Fleku zapojejo od prvega do zadnjega, od najmlajšega do osemdesetletne ženske, ki si s pevcem vred daje ritem z nogo in z njim vred prepeva ob spremljavi godbe na pihala ljudsko pesem — in ne osladnih in kričavih viž, kot pri nas.

Tudi Vresova pesem je zadel na Flekovem vrtu in ko so ljudje spoznali, da smo »slovinsky hlapci« (slovenski fantje), je močan aplavz zahteval še kakšno našo. Prijetno je bilo — zato ni čudno, da smo se po večerji še enkrat vrnili k Fleku na bokale črnega piva in zapeli sebi in Čehom v slovo.

Ob desetih zvečer smo se poslovili od Prage. Kilometre daleč iz mesta nas je spremljala svetloba praških ulic. V mislih pa smo, utrujeni od vsega lepega, premlevali vsa doživetja

Z gostovanja po Češkoslovaški

»Fužinarji« so snemali za ljubljansko televizijo

Foto: R. Gradišnik

in vsak izmed nas je bil zadovoljen z nagrado, ki jo je kot pevec pri Vresu dobil s to turnejo.

Četrta sezona se je tako zelo uspešno končala. Pred zborom pa stojijo nove zahtevne naloge v našem naslednjem letu, ko bomo imeli skromno peto obletnico obstoja.

S prizadevnostjo pevcev in ob razumevanju naših poslušalcev in organizacij bomo lahko kos postavljenim ciljem. Jožko Kert

PEVSKI ZBOR »FUŽINAR« OB ZAKLJUČKU PEVSKE SEZONE

Moški pevski zbor Fužinar je v zadnjih nekaj letih zelo napredoval; zrasel je v močan zbor, ki ohranja domačo koroško pesem. Ob pregledu uspehov v pretekli sezoni vidimo, da so morali pridno in vestno obiskovati pevske vaje. Ni lahko po končanem težkem delu v tovarni v vroči valjarni in zaprašeni topilnici žrtvovati še prosti čas za petje. Pa jim je zapeta pesem in pljučem, strupenega plina polnim, domalega zdravilo. Ko sem se ob priložnosti pogovarjal z nekaterimi pevci, ki delajo težaška dela v tovarni in kljub temu radi

pojejo domačo pesem, so mi odgovarjali veselo:

»Dobro zapeta pesem nam je prijetno plačilo za ves trud!«

Da so bili delavni v pretekli sezoni, že dovolj pove dejstvo, da so se udeležili pevske revije »OD PLIBERKA DO TRABERKA«. Na Ravnah so imeli samostojen koncert, ki je bil posvečen petletnici delovanja zbora. Samostojne koncerte so imeli še v Kotljah, Vuzenici, Radljah, Starem trgu pri Slovenjem Gradcu in v slovenjegraški bolnišnici. Tu pevci Fužinarja nastopajo že nekaj let zapovrstjo.

Skupaj z drugimi pevske zbori so nastopali letos na veliki proslavi na Poljani.

Ob samem zaključku sezone so z velikim veseljem posneli oddajo za televizijo. Ta oddaja je nagrada za njihov trud in prizadevanje. Sama oddaja, ki bo enkrat v jeseni na programu, bo prav lepo prikazala življenje in delo ravskega Fužinarja.

F. Rotar

S knjižne police

IZVIRNA DELA

Niko Grafenauer, Štukature, pesniška zbirka. DZS, Lj., 79 str. 38 din.

V Grafenauerjevem pesniškem načrtu ni razen estetike in izredno kultiviranega smisla za grafologijo besedne igre nobenih tujerodnih prvin, zato tudi kompozicija celotne zbirke ni naključna pač pa je do podrobnosti stroga in racionalna — šest ciklov po šest pesmi.

V sodobni slovenski liriki predstavlja Grafenauerjeva lirika pomemben mejnik, ki ga v kratkem poročilu ni moč dovolj osvetliti in poudariti.

Pavle Zidar, Blaženi med ženami, roman, založba Lipa Koper, 234 str. 90 din.

Novi pripovedni tekst Pavleta Zidarja je motivno zgrajen iz samote treh vdov in tudi grajen je v treh zaokroženih posebej poimenovanih enotah.

Delo je napisano zelo neposredno, živo. Opisi so strnjeni, ponekod prav metaforično privzdignjeni, dialogi neposredni, tako da se sprva niti ne zavemo, da nam pisatelj posreduje tudi zelo resne in globoke misli o človeškem doživljanju sveta in o nekaterih drugih, eksistenčnih pozicijah našega bivanja.

Zarko Petan, Telefonski imenik, aforizmi. MK, Lj., 110 str. 48 din.

Položaj, ki ga ima Petan, je v določenem smislu nezamenljiv: ostro neposredno — brez dlake na jeziku — odzivanje na pojave v našem družbenem in kulturnem življenju.

Petan je ponekod sarkastičen posmehljivec, drugod spet norčav, razposajen, zmeraj pa zelo neposreden in učinkovit. Sicer pa bo najbolje, če boste Telefonski imenik imeli doma, da bo malo v uteho in malo v razvedrilo.

Kaj vemo o drogah, gradivo o problemu narkomanije, MK, Lj., 164 str. 48 din.

Vsebina tega gradiva nas pouči o poteh, po katerih prispejo droge narkomanom v roke, nadalje pa tudi o tem, kaj sploh narkomanija je, iz kakšnega okolja prihajajo narkomani, kako jih odkrivamo itn.

Knjiga ima tudi nekaj dokumentarnih fotografij in je aktualno gradivo, ki bi moralo zbuditi zanimanje vseh prizadetih institucij in številnih posameznikov.

Janez Mrdavšič, Utrujeno otroštvo, povest v zbirki Sinji Galeb, MK, Lj., 112 str. 39 din.

Knjiga vsebuje pretresljive spomine na otroštvo, podobno drugim, pa hkrati drugačno, zaznamovano z revščino in stisko, vojno in izgnanstvom, a tudi z dobroto in kleno kmečko modrostjo, pač vse, kar je prekalilo avtorja Janeza Mrdavšiča, ki je zaverovan v našo Koroško.

PREVODI

Grška lirika 20. stoletja, Antologija, DZS, Lj., 150 str. 75 din.

Sodobna grška književnost je pri nas malo znana, predvsem zaradi zelo redkih prevodov, zato je pričujoči izbor pomemben.

Antologija zasluži našo pozornost, saj nam bo poleg lirične govornice in doživljajske neposrednosti posredovala tudi vednost o malo znani, vendar zanimivi in kvalitetni sodobni ustvarjalnosti grških poetov.

Klara Fofar, Sonja Kovalevska, biografski roman, MK, Lj., 269 str. 120 din.

Slavna matematičarka, prva žena na svetu, ki je postala univerzitetna profesorica, je po svoji znanstveni in osebni usodi med najbolj zanimivimi in največjimi ženskimi liki devetnajstega stoletja. Hoferjevi je s pretanjenim občutkom za uspodobitev življenja te velike žene uspelo oživetiti celo galerijo oseb, medčloveških odnosov ter najbolj prefinjenih čustev in občutkov.

Pearl S. Buck, Njegov vsakdanji kruh, roman, ZO, Mb., 244 str. 70 din.

Avtorica je nobelova nagrajenka in ena najbolj prevajanih pisateljic v slovenščino, zato je ni potrebno več posebej predstavljati.

Njegov vsakdanji kruh je ljubezenski roman, prežet z odpovedjo, toplino, razumevanjem in z odgovornostjo v razmerju do življenja, skratka, roman čustvovanja in humanizma Pearl Buckove.

Karel Josef Beneš, Ugrabljeno življenje, roman, ZO, Mb., 304 str. 98 din.

Ime tega češkega pisatelja je že znano v slovenski prevodni književnosti, saj je Ugrabljeno življenje že četrti tekst, s katerim se nam predstavlja pomembna pisateljska osebnost.

Roman razkriva vse odlike psihološko-čustvenega pisanja, kakršen je pač način Beneševega pisanja: strog, odkrit, zapleten, mučen.

Victoria Holt, Nevesta, roman, Pomurska založba, MS, 382 str. 110 din.

Roman ameriške pisateljice sodi v tisto zvrst pripovedništva, ki privlači preproste bralce, željne romantičnih zapletov, usodnih naključij, skrivnostnih slutenj, skratka v zvrst ne preveč zahtevne, vendar fabulativno dinamične pripovedi.

MODROST

Praktično ustvarjanje predmetnega sveta, obdelovanje organske narave je spričevalo človeka kot zavestnega generičnega bitja, to je bitja, ki je v odnosu do rodu kot do svoje lastne bitnosti ali do sebe kot do generičnega bitja.

Marx

Komunizem ni stanje, ki ga je treba izvesti, ni ideal, proti kateremu se usmerja resničnost. S komunizmom mi imenujemo resen obrat, ki odpravlja zdajšnje stanje.

Marx

ŠPORTNE VESTI

KOROŠKA ODBOJKA

Njeno mesto in možnosti razvoja

Najlaže je suhoparno naštevati uspehe posameznih panog ali društev. Zato bom v nekaj besedah opisal dosedanji razvoj in uspehe koroške odbojke.

Prihodnje leto bo petdesetletnica, kar vemo, da igrajo to igro. Njeni začetniki so bili študentje, ki so študirali v Pragi, Zagrebu in Ljubljani. V nekaj letih so jo igrali predvsem pri sokolskih društvih. Pred vojno so imeli največ uspeha igralci iz Mežice, ki so se po kvaliteti približali vodilnim ekipam v državi.

Pravi razmah je doživela odbojka po vojni. Igrati so jo pričeli od Črne pa do Dobrij. Ob tradiciji, množičnosti in načrtnem delu je iz leta v leto rastla kvaliteta. Da so bili prva leta vodilni igralci iz Mežice in kasneje Ravenčani, ni pomembno. Športna javnost ve, da je naša dolina dala svoj delež in pečat pri kvalitetnem razvoju tako slovenske kot jugoslovanske odbojke. Ni skromen statistični podatek, da je enajst naših članov in mladincev sodelovalo v državni reprezentanci, da je dres z republiškim grbom obleklo preko 70 naših igralcev in končno, da so naše ekipe v vseh konkurencah po nepisanem pravilu že vnaprej abonirane za naslove republiških prvakov.

In danes? Razvojna pot je pravilno usmerjena. Imamo šest registriranih klubov, 32 izprašanih sodnikov in 12 kvalificiranih trenerjev. Kvalitetno smo v slovenskem merilu tako močni, da lahko enakovredno igramo v vseh kategorijah z našimi republiški reprezentanti. Kljub temu pa niso naši klubi dosegli tistih ciljev, ki so jih za leto 1975 imeli. Najvidnejši predstavniki v moški konkurenci Fužinar, Mežica in Žerjav so bili na pragu letošnjih ciljev. Vse tri ekipe so se plasirale le za eno mesto prenizko, da se niso uvrstile v I. zvezno, II. zvezno oziroma prvo republiško ligo.

Morda bi se kdo vprašal, čemu toliko kvalitetnih ekip za našo, po številu sorazmerno maloštevilno občino. Vsi vemo, da je osnovni pogoj za kvaliteten dvig množičnost. Takoj za množičnostjo pa pride rivaliteta. Borba za primat v občinskem merilu med Ravnami in Mežico je največ pripomogla, da je postala odbojka na Koroškem tako kvalitetna. Novejša praksa pa nam dokazuje, da je bolj uspešno zdravo sodelovanje med klubi, kot pa brezobzirna borba za naslov najboljšega.

Ta dejstva sem nanizal le za dokaz, da bi verjetno vse občinske vrste že v letošnji sezoni uspele, če bi bilo več sodelovanja. Konkreten primer: iz prakse vemo, da se vzgoji na Ravnah in v Mežici več kvalitetnih igralcev kot jih lahko nastopa v izbrani ekipi. Nekateri od teh bi morali igrati pri drugih koroških klubih. Po drugi strani pa so se pojavili v »manjših« klubih talentirani igralci, ki bi lahko prišli do izraza le ob načrtnem in strokovnem treniranju bodisi v Mežici ali na Ravnah. Ta korak je bil v pretekli sezoni zamujen. Posledice pa čutimo vsi, čeprav jih neradi priznamo.

Drugi faktor, ki je povzročil, da nismo dosegli zadanih ciljev, je odhajanje igralcev. Prav v vseh klubih naše doline so študenti in dijaki, ki se šolajo izven meja naše občine. Njihovo nadaljnje sodelovanje in igranje ni tako koristno, ker ne morejo sodelovati na skupnem treningu, ki je osnovni pogoj pri kolektivnih športnih zvrsteh. Sami igralci in vodstva klubov uvidijo, da je takšno delovanje nekoristno in drago ter dopustijo, da se koroški igralci pridružijo klubom v kraju šolanja. Po drugi strani smo izgubili večje število zelo kvalitetnih igralcev, ker jim nismo mogli nuditi najosnovnejšega življenjskega pogoja — stanovanja. Drugi problem je tako težak, da ga ne morejo reševati niti športna društva, še manj pa osnovne športne organizacije.

Poglejmo, kaj se nam obeta v naslednji sezoni in kako moramo ukrepati, da bomo v celoti izpolnili predvidene cilje.

Osnovne športne organizacije morajo odločno vplivati na spremembo tekmovalnega sistema v naši republiki, ki je nesmiseln in predvsem predrag. Ustavimo se le pri prvenstvih za pionirske in mladinske vrste. Odbojarska zveza Slovenije razpiše prvenstvo za mladince, ki bo nekje na Primorskem ali Goriškem. Klubi naše doline pošljejo na to prvenstvo tri ali štiri ekipe. Te lahko po neprijetnem žrebu tekmujejo v eni od skupin med seboj. Ali ne bi mogli tega opraviti doma in to ob malenkostnih stroških? Zakaj sploh pošiljamo več ekip? Ali samo zato, da se posamezni klubi lahko uveljavijo in dokažejo svoj obstoj? Ob nadaljnjem množičnem in kakovostnem razvoju mora odpasti afirmacija klubov in posameznikov. TTKS Ravne in strokovni odbor za odbojko imata možnost in pravico, da temeljito spremenita tekmovalni sistem. Takoj sledi vprašanje: kako? Verjetno je več možnosti. Da bi zadostili osnovnim načelom (množičnost, kvaliteta, sodelovanje in racionalna poraba sredstev), ostane vzgoja naraščaja še vnaprej pri

osnovnih športnih organizacijah. Le-te evidentirajo svoje tekmovalce ter sodelujejo na rednih tekmovanjih v okviru občine (koroške regije). Na republiškem in državnem prvenstvu bi morale sodelovati le izbrane občinske vrste. Selektorji izberejo tekmovalce in jih ne glede na klubsko pripadnost registrirajo kot enotno občinsko ekipo. Za ta kvaliteten naraščaj so zagotovljena sredstva, ki jih prispevajo organizacije združenega dela. Na ta način bi imeli talentirani igralci in igralke iz vseh naših klubov možnost razvoja in sodelovanja na skupnih pripravah. To bi naj bil prvi korak. In če bomo naredili prvi korak, potem moramo še drugega: usmerjanje dobrih igralcev (članov), ki ne morejo igrati v Mežici ali na Ravnah, ter izoblikovanih mladih talentov v osnovne športne organizacije. Da ne bo nesporazuma: odbojarski klub Fužinar je kvalitetno najmočnejši. Načrtno delo, sprememba tekmovalnega sistema in predvsem sodelovanje med klubi bi dvignilo kakovostno raven celotne koroške odbojke. Drugi klubi bi postali močnejši in ob moči le-teh bi se morala dvigniti tudi kvaliteta pri Fužinarju.

Sestavek sem napisal z namenom, da so klubi naše doline obveščeni o možnosti razvoja in perspektivah koroške odbojke, da strokovni odbor za odbojko čimprej skliče širši sestanek predstavnikov klubov, na katerem se odloči načelno in konkretno tako o spremembi sistema, kot tesnega sodelovanja med klubi.

Štefan Filipančič

SLANA ABECEDA

Šminka je darilo, ki ga moški po malem dobijo nazaj.

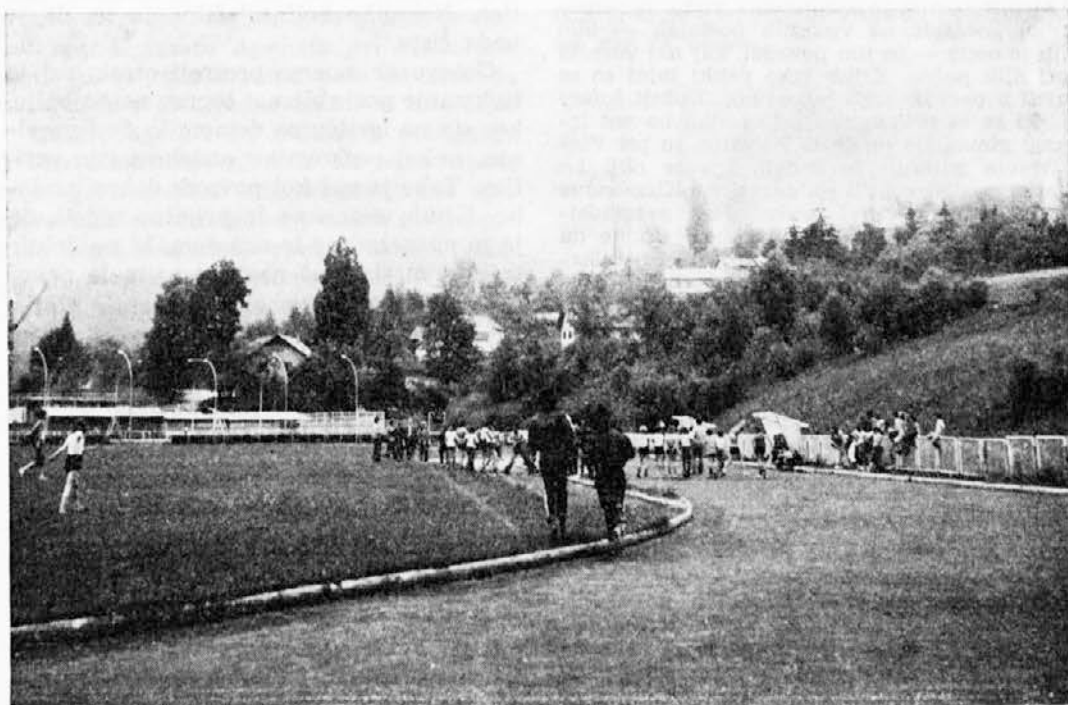
Laž. Nikdar se toliko ne laže kot pred poroko, med vojno in po lovu.

Olika je dolga veriga malih žrtev.

Mini obleka — izum Škota, ki je imel 12 hčerk.

Sočutje je ljubezen v spalni srajci.

Trenutek je tisti pol ure, ko jo potrebuje ženska, da si da klobuk na glavo.

Mladi atleti

REKREACIJSKI IZLET V NARAVO

OOS obrata industrijskih nožev je ob počastitvi 30. obletnice osvoboditve in praznovanju dneva mladosti organizirala rekreacijski izlet v naravo. Ker pa nas je presenetilo slabo vreme, smo morali svoj program nekoliko spremeniti.

Okrog 60 delavcev in delavk našega obrata se je 24. maja 1975 ob 11. uri zbralo pred DTK, od koder smo si najprej odšli ogledat študijsko knjižnico. Dr. Franc Sušnik se nas je izredno razveselil in nam v enournem predavanju opisal zgodovino knjižnice in življenje grofov Thurnov. Rekel je, da smo lahko ponosni na to knjižnico, v kateri je shranjenih preko osemdeset tisoč najrazličnejših knjig, od najstarejših do najnovejših. Vsak delavec, dijak ali študent si vsako uro lahko v njej poišče čas za izobraževanje. Na koncu smo se mu najlepše zahvalili za njegove besede in mu obljubili, da bomo še večkrat prišli.

Potem smo si šli ogledat spominsko sobo ŠD Fužinar, nazadnje pa smo pričeli z našim tekmovalnim delom. V strelišču smo najprej streljali z zračno puško, nato pa smo metali kroge. Ko so vsi tekmovalci končali s tekmovalnjem, smo se z avtomobili odpravili na Ravnjakovo domačijo. Tu pa smo naš tekmovalni del končali z metanjem pušic pikado. Zmagovalcem vseh treh disciplin smo izročili praktične spominske nagrade.

Ob prijetnih zvokih domače glasbe smo zaključili naš dan in si obljubili, da ni bil zadnji, da pa bomo drugič poskrbeli za še večjo udeležbo.

Peter Metulj

RALLY V NEZNANO

Komisiji za šport in propagando pri AMD Ravne sta konec junija organizirali za svoje člane tradicionalni piknik — »Piknik 75« —, ki letos za spremembo ni bil pri Lužniku kakor že dvakrat doslej, ampak pri Klemenu nad Prevaljami.

Piknik je bil tudi tokrat zaključek 22 km dolgega mini rallyja s ciljem v neznanu. Organizatorji so bili ves čas priprav na prireditve (in tudi tega dne) nadvse skrivnostni, saj niti kontrole, razen tega, da se morajo zbrati na startu pred gimnazijo, niso vedele nič določene. Predsednik športne komisije Lojze Rebernik je »vso stvar« vodil in razporejal kontrole na vmesnih postajah — bilo jih je osem — in jim povedal, kaj naj vozniki pri njih počno. Kljub tako veliki tajni so se ujeli v past in vrgli bumerang. Zadnji šoferji, ki so se pravzaprav šele podali na pot izpred gimnazije in skozi Prevalje, so pri Viatorjevih garažah že vedeli, kje je cilj. Le bežen pogled v hrib na desno, na Klemenove travnike, je povedal preveč. Prvi avtomobilisti so namreč že prispeli na cilj in ne da bi vedeli, kako bodo izdali sebe in organizatorje, so parkirali na travniku ob cesti h Klemenu. Pa vendarle so zadnji šoferji do cilja morali prevoziti še dobršen del poti in medtem pokazati svojo voziško spretnost in znanje prometnih predpisov.

Mimo »Brigite«, kjer so najbolj žejni in onemogli lahko potegnili požirek (ne)alkohola za moč in vzdržljivost navzgor, jih je pot vodila mimo Lužnika do Sentanela in potem navzdol do cilja, streljaj nad Prevaljami. Tu so vsi tekmovalci (med 120 avtomobilisti jih je tekmovalo 98, od tega tudi sedem voznic) preizkusili še spretnost in srečo v metanju na koš in v streljanju z zračno puško.

Med voznicami je zbrala najmanj kazenskih točk Božena Šrajher na »stoenki« — 516, sledijo pa ji Truda Burja (»Lada«) 591, lanskoletna zmagovalka Berta Torej (»Z 750«) 601, Stanka Jelen (»Z 101«) 613 in Ivanka Trdina (PZ 125) 728. Med vozniki je zmagal še »sveži« šofer Janez Gorenšek z Zastavo 750 in s 308

kazenskimi točkami pred Vladom Mihinom (Škoda) 324, Tomom Škrogom (»Z 101«) 388, Francem Rezarjem (Fiat 850) 429, Miranom Vogrinom (»Z 750«) 440, Dušanom Ratajem (»Z 750«) 466, Avgustom Sulerjem (»Z 750«) 472 in Moratom Lujinovičem (R 4) 479. Uvrstilo se je 90 tekmovalcev, eden pa je bil diskvalificiran.

»Mini rally Ravne 75« je uspel. Ocena odlično! Pot je bila zanimiva, ne predolga in ne prenaporna, pa še lepo vreme je bilo. Pod streho je tudi »Piknik 75«, za katerega pa zgornja ocena ne velja. Prijetno ozračje je pokvarila slaba postrežba in premalo izkušenj pri Klemenovih, ki tako velikega števila gostov v enem dnevu doslej še niso imeli (več kot 300 ljudi). Sicer pa je prav gotovo bila to zanje dobra šola in upamo, da jih je tudi kaj naučila.

M. Matvoz

VTISI Z LETOVANJA

Z odhodom od tu in s sprejemom v dom je vse dobro, saj poteka prevoz s Slavnikovimi avtobusi hitro, skratka dobro je organiziran. Sprejem v dom pa prav tako poteka brez komplikacij, ni dolgega čakanja ali kakih drugih nevšečnosti.

Torej začnimo s hrano. Količinsko je je več kot dovolj, tudi okusno je pripravljena, če ne štejemo, da je včasih kaj vzeto iz konzerv, kar se nam le malo upira. Seveda pa je to bolj poredko. Res pa morda moti to, da so popoldanske malice le preveč enolične, saj je bil za malico vsak dan samo jogurt ali sendvič, ko bi marsikdo raje imel sadje (vsaj pri eni celi zmeni je bilo tako). Žal je res tudi to, da se je večkrat tataknilo pri strežbi, saj so včasih že juho pozabili prinesiti kakšnemu gostu ali pa postreči z jedmi za juho. Posebno neprijetno je bilo to za tiste z otroki, ker otroci pač težko čakajo. Vseeno pa je razveseljivo to, da med kosilom tudi točijo pijačo, kar lani niso, pa tudi nobene gneče ni za mize.

Sobe so v primerjavi z lani kar čedne na oko, sanitarije urejene, saj jih redno čistijo. Tak je torej dom, kako pa je s plažo? Za deske ni težav, ker se jih tuji gostje ne poslužujejo, kakor so se menda v prejšnjih letih. Ni pa mogoče spregledati dejstva, da je plaža resnično zasvinjana z vsemogočimi odpadki. Nikjer ni kakšnega koša, zato pa vsa nesnaga leži kjerkoli po tleh. Nekoliko bolj tolažilno je to, da je voda čista.

Gotovo ne smemo prezreti otrok, saj je tudi zanje poskrbljeno, čeprav ne najboljše, ker sta na igrišču za domom le dve gugalnici, nekaj peskovniku podobnega in vrtljak. Tako je pač kot povsod: dobro in slabo. Kljub vsemu pa je prijetno videti, da je to navsezadnje le naš dom, ki ne deluje tuje in mrzlo, pač pa je v njem le nekaj toplega, domačega.

DELOVNE NEZGODE V JUNIJU IN JULIJU 1975

MEZNER Drago I., jeklovlek — pri snemanju žice z ravnalnega stroja se je vbo del v desno oko.

SEDOVŠEK Anton, topilnica I. — pri jemanju končne probe mu je brizgnilo tekoče jeklo po prstu.

KAC Franc, čistilnica — pri odstranjevanju ulitkov iz peskalne komore se mu je eden skotalil na desno roko ter mu poškodoval kazalec.

JAVORNIK Justin, mini livarna — pri popravilu livarske ponve mu je pokrov poškodoval kazalec desne roke.

KOTNIK Štefan, kovačnica — pri obračanju ploščatega profila je ta zdrsnil s stolice ter mu padel na levo nogo in mu poškodoval golen in gleženj.

VRHNJAK Jože, topilnica — pri čiščenju livne plošče mu je spodrsnilo, pri čemer se mu je vsul vroč pesek za čevelj leve noge.

TODORVIČ Vladimir, topilnica — pri dodatnem zalaganju odpadkov v peč je brizgnilo tekoče jeklo iz peči ter ga opeklo po gležnju desne noge.

OBRETAN Valentin, valjarna — pri iskanju gredic za program čiščenja se je na žici vbo del v levo oko.

KVASNIK Franc, topilnica — pri nadzorovanju del ponovčarja je prišlo do eksplozije gumi cevi za dovod kisika, pri tem pa je dobil opekline po obeh rokah.

LESNIK Vladimir, topilnica — pri rezanju ostanka jekla v ponvi je prišlo do eksplozije gumi cevi, pri čemer je dobil opekline po prsih.

KOSAK Štefan, topilnica — pri metanju peska v korito za pomirjanje žilindre je tekoče jeklo brizgnilo iz korita ter ga opeklo po telesu.

OČKERT Franjo, topilnica — pri izpraznjevanju žilindrine posode mu je brizgnilo tekoče jeklo za čevelj ter ga opeklo po gležnju.

ISKRAČ Maks, kovačnica — pri odpenjanju s kavla žerjava si je poškodoval kazalec leve roke.

GRABNER Rudi, mini livarna — pri prestavljanju livarske ponve si je na sorniku poškodoval gleženj leve noge.

GREGORC Slavko, topilnica — pri prpenjanju odpadnega železa so žerjavna klešča popustila, ko pa je odskočil, si je poškodoval gleženj desne noge.

POŽARNIK Franc, valjarna — med uravnavanjem valjanca na valjarskem ogrodju je tega ukrivilo ter ga je opeklo po goleni desne noge.

HELBL Anton, valjarna — pri adjustiranju valjanih profilov mu je ta zdrsnil s stolice ter mu poškodoval mezinec leve roke.

NAGLIČ Vili, topilnica — pri zapenjanju zaboja z verigo ga je stisnilo za dva prsta leve roke.

MATIČ Milenko, valjarna — pri obračanju gredice se je ta zaradi svoje ukrivljenosti skotalila s stolice ter mu poškodoval palec desne roke.

POPIČ Pavel, topilnica II. — pri odpiranju vrat železniškega vagona je žerjavovodja z magnetno ploščo udaril v vrata, pri čemer ga je zbil z vagona, pri padcu pa si je poškodoval glavo ter gleženj desne noge.

TOPALVIČ Ljubiša, čistilnica — pri nalaganju ulitkov na žarilno peč se mu je ta skotalil na desno roko ter mu poškodoval desni prst.

CVETIČ Josip, topilnica — pri prevozu vagončka z viličarjem je zadel z vodilom vilic ob prag vrat pri čemer ga je sunek vrgel ob ogrodje viličarja in si je poškodoval arkado.

POGAČ Anton, topilnica — pri avtogrenem rezanju odpadnega železa mu je tekoča žilindra brizgnila po vratu.

Ivan Fužir

Dragi Ivan!

Narava se je prebudila iz zimske dremanosti in pognala v rast gozdove, žita ter travnike. Vse kipi kvišku in se veseli pomladi. Tudi nas je prevzelo posebno veselje, ko gledamo naravne lepote in poslušamo ptičje petje in žvrgolenje. V tem najlepšem mesecu maju občutimo sproščeno radost v srcu in se veselimo življenja. Ni pa za vse življenjske radosti. Zla usoda nikdar ne počiva. Enkrat udari tu, drugič tam, tako da nikdar ne vemo ne ure ne dneva, kdaj bo nas kaj tragičnega doletelo. Ne moremo dojeti, da je ta zla usoda posegla v družino Fužir in ji s svojimi kremplji iztrgala iz sredine dobrega očeta in skrbnega moža.

Ivan se je rodil na Prevaljah 1. februarja 1932 in postal član številne družine. Ker pa so bili pred 43 leti zelo težki časi za mnogočlanske družine, je moral rajni Ivan že v zgodnji mladosti na težko trnovo pot. Že zgodaj je moral po svetu za svoj vsakdanji kruh. Sedem let star se je moral ločiti od staršev, bratov in sester ter iti za pastirja na Strojno k Zaberniku. Kakor nam je znano, se pa pastirjem v tistih časih ni godilo dobro pri tujih ljudeh. Po letu dni pastirjevanja, ki mu je zagrenilo nežno mladost, se je prestavil k drugemu kmetu v Avstrijo z upanjem, da si bo izboljšal življenjske razmere. Vzdržal je leto dni, nakar se je razočaran in izčrpan vrnil domov. Ker pa doma ni bilo kruha, je moral spet h kmetu Apohalu pri Prevaljah. Spet ga je čakalo samo delo od zore do mraka, še v šolo redno hoditi ni bilo časa.

Dragi pogrebci in sodelavci pokojnega Ivana! Zamislimo si sebe ali naše otroke v njegova otroška leta. Primerjajmo njegovo mladost z mladostjo naših otrok, potem bomo šele dojeli veliko razliko v življenju med dvema generacijama. Njega ni božala materina roka, ni se imel h komu zateči, če se mu je godila krivica. Žrtvoval je svoja otroška leta za vsakdanji kruh.

S 15 leti se je zaposlil v Železarni Ravne v obratu kovačnice. Ker je bil navajen trdega dela, mu ni bilo pretežko. Prijel je za vsako delo brez ugovaranja in ga tudi vestno izvršil. Ker je bil zanesljiv, priden in vesten, je postal predelavec v težki kovačnici. Ščasoma ga je delo tam izčrpalo, zato se je premestil v lahko kovačnico. Vzljubil je železarno in delo v njej, ker je vedel, da si tu lahko ustvari lepše življenje.

Zadnja leta ga je napadla zahrbtna bolezen. Ni si vzel časa za zdravnika in bol-

niško. Tiho, brez tožbe je prenašal težave in redno hodil na delo. Če se je že preveč slabo počutil, je vzel svoj dopust in se doma zdravil, dokler se ni počutil sposobnega za delo. Ni vzdržal dolgo doma brez svojih »hamrov«.

Leta 1955 se je srečno poročil ter kmalu postal očka hčerki in sinu. Ves čas je v njem tlela želja, da bi enkrat imel lasten dom. Vedel je, da se mu samo z delom lahko uresniči velika želja. S podvojeno močjo se je vrgel na delo. Ni mu bilo dovolj 8 ur trdega dela v kovačnici, delal je še vsak dan po šihu pri kmetih, pa tudi za razna druga priložnostna dela je prijel. Ščasoma se mu je uresničil davni sen. Poleg vzdrževanja družine si je kupil hišico ter jo popolnoma prenovil.

Dragi Ivan! V svojem življenju si veliko pretrpel. S potrpežljivostjo si dosegel svoj cilj. Sadovi tvojega truda so tvoji dobro vzgojeni otroci in urejena hišica v zelenju. S svojim trudom si tudi pripomogel železarni k modernizaciji in mehanizaciji, da nas nič več ne izmoghava težko fizično delo. Vgrajen je tudi del tvojega življenja vanjo. Hvala ti za to!

Če pogledamo tvoje življenje od rane mladosti pa do zgodnje smrti, te nikakor ne obsojamo in se tudi ne čudimo, da te je zlomilo, da si klonil in nas v najlepši moški dobi zapustil. Vrzel, ki je po tvoji izgubi nastala, bo še dolgo kot boleča rana, ker smo izgubili dobrega prijatelja in pridnega delavca. Obdržali te bomo v najlepšem spominu. Naj ti bo lahka domača zemlja, počivaj v miru! Ženi, otrokoma ter drugemu sorodstvu pokojnega Ivana pa izrekam v imenu sodelavcev in osnovne organizacije sindikata kovačnice ter v imenu železarne Ravne iskreno sožalje.

Peter Jamer

Ivan Gradišek

Tretjič v zadnjih nekaj mesecih smo se sodelavci kalilnice zbrali tu pri Barbari in Ivan, vi ste zadnjikrat z nami. Bolj kot moje besede v slovo, kažejo bolečino ob vašem preranem odhodu solze v očeh kalilcev, ki se z nageljčki v rokah poslavljajo od vas za vedno.

Samo dobre tri mesece je tega, kar ste zadnjikrat bili na delu, in ko ste odhajali na zdravljenje, si niti v sanjah nismo predstavljali, da vas v obratu vidimo zadnjikrat. Potem so iz bolnišnice začele prihajati čudne vesti, in ko smo se zjutraj pri

STUDENČNIK Marija, obrat strojev in delov — pri zarisovanju kovinske letve se ji je ta prevrnila in ji poškodovala sredinec in prstanec leve roke.

HELBL Rajko, obrat pnevmatskih strojev — pri vpenjanju obdelovanca v vpenjalno glavo na stružnici mu je vpenjalni ključ zdrsnil, tako da se je udaril na palec leve roke.

VAUKAN Stanko, obrat strojev in delov — pri snemanju planske plošče s pomočjo žerjava ga je pri nameščanju na odlagalni prostor plošča stisnila za palec leve roke.

SLEMIN Jože, obrat strojev in delov — pri dviganju obdelovanca iz košare mu je ta padel na mezinec leve noge.

ŠKRUBEJ Peter, skupne službe enote II. pri nakladanju materiala s pomočjo viličarja se mu je okrogli profil skotalil na nart leve noge.

DVORNIK Kristijan, skupne službe OSS — pri kontroli ulitkov se mu je eden skotalil na mezinec leve noge.

GRETIČ Marjeta, TRO Prevalje — pri struženju kovinskih pol proizvodov ji je priletel ostružek v oko.

REPAS Štefan, centralna delavnica — pri čiščenju ostružka s stružnice si je na ostružku porezal gleženj desne noge.

VRHOVNIK Avgust, vzmetarna — pri nalaganju nameščenih vzmetnih listov na voziček so mu ti zdrsnili, pri čemer je dobil udarec na palec leve roke.

LOZINŠEK Danica, TRO Prevalje — pri snemanju robov na pol okroglih rašplah si je obrusila kazalec in sredinec na levi roki.

VNUK Janez, TRO Prevalje — pri rezanju materiala s pomočjo odrezilnega stroja mu je roka zdrsnila tako, da si je obrusil prst na levi roki.

GOSTENČNIK Jože, obrat strojev in delov — pri posnemanju robov obdelovanca na stružnici s pomočjo strgala, mu je tega v izvrtini zagrabilo, pri čemer se je vrezal v dlan desne roke.

LEPEJ Ivan, strojni obrat — pri montaži pokrovov vodilnih ležajev na 25-tonski elektro obločni peči mu je eden zdrsnil in mu poškodoval sredinec na levi roki.

KRAJNC Kristijan, vzmetarna — pri prenašanju kovinskih palic s pomočjo žerjava mu je pri odlaganju zložaja ena palica zdrsnila in ga udarila po boku.

ERJAVEC Kristijan, obrat pnevmatičnih strojev — pri brušenju ročajev RRK-30 z ročnim brusilnim strojem RBS-1 je dobil tujek v desno oko.

PLANTEV Anton, obrat strojev in delov — pri skladiščenju kotnih profilov mu je zdrsnila lestev na spolzkih tleh, pri čemer je padel in si poškodoval desno rame.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi moža, očeta, dedija in brata IVANA GRADIŠKA se zahvaljujemo za darovano cvetje in vence, za poslovilne besede, pesmi in žalostinke prav vsem, ki so z nami iskreno sočustvovali.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moža in očeta Ivana Fužirja se iskreno zahvaljujem vsem za vso pomoč v težkih dneh.

Še posebej hvala njegovim sodelavcem in osnovni organizaciji sindikata.

Žena in otroci

delu sestajali, smo s čedalje večjim strahom postavljali vprašanje: »Kako je z Ivanom?« Odgovor, ki smo se ga bali, pa vendar nekako pričakovali, je prišel včeraj.

Življenje generacije, ki ste ji pripadali, ni bilo lahko. Za velik del te generacije so bila vojna leta leta hudih preizkušenj. Tudi vi, Ivan, se temu niste mogli izogniti. Dvakrat ste bili v vojni ujeti in ne samo enkrat ste gledali v puškino cev, ki vam

je merila v prsi. Take preizkušnje naredijo človeka trdnega, vztrajnega in pogumnega. Vam, Ivan, se je to pri delu poznalo. Pri delu ste bili vestni, natančni in dosledni. V praksi smo občutili, da ste delovne dogovore vedno izpeljali. Takega človeka je težko pogrešati.

Zdaj se, Ivan, poslavljate za vedno. Drava bo še tekla naprej, vi pa nikoli več ne boste v njej namakali trnkov; počitek, ki

ste ga iskali pri ribolovu, boste odslej naprej imeli tu pri Barbari. Sami ostajajo vaša ljubeča žena in trije sinovi, na katere ste bili tako ponosni. Sam in z veliko, bolečo rano pa ostaja tudi naš kolektiv. Naj vam bo, Ivan, lahka domača zemlja!

Ženi, sinovom in drugemu sorodstvu izrekam v imenu železarne, sindikata, posebej pa kalilnice najgloblje sožalje.

Maks Večko, dipl. inž.

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. maja 1975 do 20. julija 1975

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Od kod je prišel
SPREJETI DELAVCI:					
1.	Abazović Ramo	27. 4. 1957	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
2.	Bah Bernarda	15. 2. 1955	KV strugar	meh. del. — TRO	iz poklicne šole
3.	Bajo Frano	9. 5. 1955	PK žerjavovodja	topilnica	iz druge delovne organizacije
4.	Bandalo Mato	8. 4. 1958	KV str. kovač o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce
5.	Batusha Kadri	9. 8. 1956	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
6.	Blodnik Marija	8. 3. 1951	VSS ekonomist	prodaja II.	štipendist ZR
7.	Cepec Terezija	5. 10. 1940	NK delavka	komunalni odd.	
8.	Cifer Stanislava	26. 11. 1956	KV rezkalka	obrat pnevm. strojev	iz poklicne šole
9.	Čebul Bibijana	11. 2. 1957	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
10.	Čekon Bojana	27. 6. 1957	KV ključavničar	obrat pnevm. strojev	iz poklicne šole
11.	Čibej Friderik	16. 5. 1954	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
12.	Dokaj Masar	14. 7. 1945	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
13.	Drozg Jožef II.	23. 8. 1955	PK žarilec	kalilnica	iz JLA
14.	Fajmut Milan	6. 11. 1958	KV str. kovač o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce
15.	Ferk Branko	1. 4. 1955	SS str. tehnik	sl. za razvoj TOZD II.	štipendist ZR
16.	Filip Peter	14. 5. 1958	KV žarilec o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce
17.	Golob Anton I.	6. 1. 1940	VK delovodja strojne stroke	sl. za razvoj TOZD II.	iz druge delovne organizacije
18.	Gologranc Alojz	9. 6. 1955	KV valjavec	valjarna	iz JLA
19.	Gostenčnik Stanislava	20. 4. 1957	KV strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
20.	Imenšek Danica	30. 11. 1950	VSS absolvent ek. fak.	pripravnik	štipendist ZR
21.	Iršič Milan	24. 5. 1955	KV orodjar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
22.	Jakopin Marta	6. 2. 1949	NK delavka	energ. obrat	(za določen čas)
23.	Jakovac Vlado	5. 2. 1959	KV str. kovač o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce
24.	Jelen Rudolf	28. 12. 1957	KV str. kovač o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce
25.	Jokšič Radoje	2. 1. 1954	KV ključavničar	valjarna	iz JLA
26.	Kavtičnik Franc	20. 10. 1958	KV žarilec o. p.	kalilnica	iz šole za spec. met. delavce
27.	Kerš Jožica	24. 8. 1956	NS	ekspedit	(za določen čas)
28.	Koletnik Drago	4. 7. 1952	PK strugar	obrat strojev in delov	iz inozemstva
29.	Konečnik Terezija	11. 6. 1957	KV strugar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
30.	Kop Stanislav	21. 11. 1937	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
31.	Koprivnik Stanko	3. 5. 1949	NK delavec	kalilnica	iz inozemstva
32.	Korat Franc	26. 8. 1955	KV strugar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
33.	Korat Stefanija	22. 12. 1926	NK delavka	skupne službe — TRO	iz druge delovne organizacije
34.	Kos Franc III.	9. 2. 1957	KV rezkalec	obrat pnevmatskih strojev	iz poklicne šole
35.	Kordež Romana	17. 10. 1957	KV brusilka	meh. del. — TRO	iz poklicne šole
36.	Kovačič Vladimir	27. 4. 1959	NK delavec	skladiščna operativa	prva zaposlitev
37.	Košeljnik Silvo	12. 12. 1957	KV str. ključavničar	strojni obrat	iz poklicne šole
38.	Krajnc Miroslav II.	17. 10. 1955	NK delavec	energetski obrat	iz JLA
39.	Krauberger Leopold	24. 12. 1958	KV žarilec o. p.	valjarna	iz šole za spec. met. delavce
40.	Krenker Radovan	15. 5. 1953	KV livar	livarna	iz JLA
41.	Lečnik Mirko	15. 6. 1955	PK kalilec	meh. del. — TRO	iz JLA
42.	Ledinek Ivan II.	22. 6. 1957	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
43.	Lorenci Alenka	6. 4. 1957	KV rezkalka	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
44.	Mandl Valentin	15. 12. 1948	KV rezkalec	meh. del. — TRO	iz inozemstva
45.	Marinković Radenko	12. 9. 1954	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
46.	Medved Vinko	28. 7. 1957	KV ključavničar	obrat pnevmatskih strojev	iz poklicne šole
47.	Meh Drago	22. 8. 1950	SS strojni tehnik	služba za razvoj TOZD II.	iz JLA
48.	Meh Kristina	17. 2. 1956	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
49.	Mlakar Pavla	25. 3. 1949	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
50.	Oblak Silvo	26. 12. 1955	KV orodjar	modelna mizarna	iz JLA
51.	Ošlak Stanislav II.	13. 4. 1960	NK delavec	skladiščna operativa	prva zaposlitev
52.	Palko Andrej	3. 11. 1956	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
53.	Paradiž Ivan III.	11. 2. 1957	PK ključavničar	strojni obrat	iz poklicne šole
54.	Pečnik Ivan IV.	4. 7. 1952	NK delavec	centralna delavnica	iz druge delovne organizacije
55.	Petrej Franc II.	28. 7. 1955	NK delavec	obrat strojev in delov	iz JLA
56.	Petrej Pavla	4. 1. 1936	NK delavka	livarna	iz druge delovne organizacije
57.	Pirnat Ivan II.	3. 8. 1957	KV str. kovač o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce
58.	Pisar Stanislav	21. 5. 1955	NK delavec	obrat industrijskih nožev	iz druge delovne organizacije
59.	Plemen Štefan	6. 12. 1958	KV žarilec o. p.	valjarna	iz šole za spec. met. delavce
60.	Plešivčnik Milan	17. 1. 1955	PK livar	livarna	iz JLA
61.	Poderčnik Lenart	10. 10. 1953	NK delavec	topilnica	prva zaposlitev
62.	Radič Branko	19. 1. 1952	KV strugar	mini livarna	iz inozemstva
63.	Rahten Stanislav	4. 11. 1953	SS strojni tehnik	PD tehn. služb	iz JLA
64.	Ramšak Karel	15. 6. 1960	NK delavec	skladiščna operativa	prva zaposlitev
65.	Ramšak Mira	2. 1. 1956	KV strugar	meh. del. — TRO	iz poklicne šole
66.	Sedar Jože	19. 1. 1951	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
67.	Senegačnik Franc	13. 10. 1957	KV žarilec o. p.	kalilnica	iz šole za spec. met. delavce
68.	Senica Franc	25. 9. 1943	NK delavec	skupne službe — TRO	iz druge delovne organizacije
69.	Skarlovnik Anton	7. 10. 1958	KV kovač o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Od kod je prišel
70.	Stopar Ivan	23. 9. 1951	PK žerjavovodja	energetski obrat	iz JLA
71.	Strmčnik Drago	8. 5. 1958	KV kovač o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce
72.	Strmčnik Zvonimir	25. 10. 1953	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
73.	Sterže Lovrenc	27. 4. 1955	PK žarilec	kovačnica	iz JLA
74.	Svenšek Alojz	29. 3. 1954	NK delavec	kemijski laboratorij	iz druge delovne organizacije
75.	Škudnik Slavko	14. 7. 1957	PK delavec	valjarna	iz JLA
76.	Štruc Branko	22. 11. 1958	KV žarilec o. p.	kalilnica	iz šole za spec. met. delavce
77.	Tomaž Avgust	5. 8. 1952	PK brusilec	transport	iz druge delovne organizacije
78.	Trojić Nebojša	7. 10. 1954	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
79.	Turjak Rado	6. 5. 1958	KV ključavničar	centralna delavnica	iz poklicne šole
80.	Vasić Miroslav	9. 10. 1954	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
81.	Vauče Ivan	11. 12. 1958	KV žarilec o. p.	kalilnica	iz šole za spec. met. delavce
82.	Verko Jože	3. 2. 1952	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
83.	Verčko Jože	24. 2. 1957	KV ključavničar	strojni obrat	iz poklicne šole
84.	Verhnjak Marjan	9. 9. 1955	PK strugar	meh. del. — TRO	iz JLA
85.	Voda Rudolf	5. 9. 1959	NK delavec	kalilnica	prva zaposlitev
86.	Vrečko Avgust	3. 7. 1954	KV elektroinstalater	el. obrat j. t.	prva zaposlitev
87.	Založnik Silvo	17. 11. 1958	KV kovač o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce
88.	Zorman Drago	26. 10. 1958	KV kovač o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce
89.	Zelodec Jožef	26. 9. 1958	KV kovač o. p.	kovačnica	iz šole za spec. met. delavce
90.	Zganec Marjan	30. 8. 1957	KV strugar	centralna delavnica	iz poklicne šole

ODJAVLJENI DELAVCI:

1.	Belič Marija	4. 4. 1927	NK delavka	materialno gospod. TOZD I.	upokožitev
2.	Bregeš Spomenko	11. 1. 1952	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
3.	Bolarić Bojan	20. 4. 1956	KV avtomehanic	strojni obrat	v JLA
4.	Črešnik Silvo	25. 10. 1955	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
5.	Domijan Gvido	20. 2. 1950	VSS inženir strojništva	služba za razvoj TOZD II.	v JLA
6.	Fišer Slavko	1. 7. 1954	KV delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
7.	Fuks Anton	21. 11. 1946	PK žerjavovodja	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
8.	Fužir Ivan	2. 1. 1932	PK kovač	kovačnica	umrl
9.	Gošnjak Stanislav	4. 6. 1940	PK žerjavovodja	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
10.	Gradišek Ivan	20. 12. 1919	KV kovač	kalilnica	umrl
11.	Gregor Ivan	15. 9. 1956	KV žarilec o. p.	kovačnica	v JLA
12.	Greiner Bojan	1. 6. 1955	KV ključavničar	valjarna	samovoljna zapustitev dela
13.	Ivartnik Ivan III.	14. 8. 1956	PK delavec	transport	v JLA
14.	Jaš Silvo	9. 8. 1956	KV strugar	modelna mizarna	v JLA
15.	Kac Jože II.	26. 3. 1956	KV žarilec o. p.	valjarna	v JLA
16.	Kac Metod	4. 6. 1953	SS el. tehnik š. t.	AOP	v JLA
17.	Kamnink Vinko	28. 3. 1956	PK peskalec	pilarna — TRO	v JLA
18.	Knapp Janez II.	10. 1. 1956	PK kovač	kovačnica	v JLA
19.	Konečnik Janez II.	13. 5. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	v JLA
20.	Konečnik Mirko	26. 6. 1948	PK delavec	valjarna	dana odpoved
21.	Koprivec Zdenka	18. 7. 1949	SS ekonomist	nabavna služba	dana odpoved
22.	Kovač Marjan	18. 11. 1949	SS ekonomski tehnik	komercialna služba	v JLA
23.	Kraljić Stjepan	28. 11. 1950	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
24.	Krebs Dominik	4. 8. 1956	KV žarilec o. p.	čistilnica	v JLA
25.	Kustec Avgust	20. 11. 1923	KV delavec	obrat strojev in delov	starostna upokožitev
26.	Ladinik Jože	26. 3. 1952	SS strojni tehnik	priprava dela tehniških služb	samovoljna zapustitev dela
27.	Lampret Ivan II.	16. 2. 1952	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
28.	Lasnik Henrik III.	11. 2. 1956	KV strugar	obrat strojev in delov	dana odpoved
29.	Lenko Franc	17. 6. 1953	KV strugar	obrat strojev in delov	dana odpoved
30.	Marinković Radenko	12. 9. 1954	NK delavec	topilnica	v JLA
31.	Merkač Ivan	4. 10. 1955	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
32.	Merkuzič Vladimir	23. 3. 1956	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
33.	Novak Rajmund	25. 8. 1940	KV kovač	kovačnica	poklicna rehabilitacija
34.	Novinšek Edvard	27. 11. 1941	KV valjavec	priprava dela TOZD I.	
35.	Osenjak Zoran	5. 5. 1957	NK delavec	obrat industrijskih nožev	dana odpoved
36.	Pahor Dušan	1. 6. 1950	VS dipl. inž. strojništva	prilavnik	v JLA
37.	Paradiž Miran	12. 8. 1954	PK kovač	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
38.	Petrić Kristina	25. 12. 1919	NK delavka	vzmetarna	starostna upokožitev
39.	Pisar Danijel	19. 7. 1956	PK kovač	pilarna — TRO	v JLA
40.	Plemen Dominik	25. 5. 1956	KV žarilec o. p.	valjarna	v JLA
41.	Plešej Milan	4. 9. 1956	NK delavec	livarna	samovoljna zapustitev dela
42.	Podjavoršek Florjan	24. 5. 1955	PK žarilec	valjarna	v JLA
43.	Pongračič Milan	14. 1. 1950	PK žerjavovodja	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
44.	Potočnik Jožef	25. 3. 1941	NK delavec	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
45.	Praznik Drago	5. 10. 1956	NK delavec	valjarna	v JLA
46.	Pušnik Franc III.	27. 3. 1956	KV strugar	obrat strojev in delov	v JLA
47.	Samec Vlado	4. 2. 1947	NK delavec	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
48.	Sedar Alojz	11. 5. 1939	PK ključavničar	obrat strojev in delov	dana odpoved
49.	Simonović Drago	13. 4. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
50.	Skralovnik Martin	18. 9. 1956	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
51.	Skudnik Stojan	23. 6. 1950	PK žerjavovodja	topilnica	dana odpoved
52.	Šteharnik Martin	26. 10. 1947	NK delavec	vzmetarna	dana odpoved
53.	Šteharnik Zmagoslav	24. 7. 1954	NK delavec	valjarna	samovoljna zapustitev dela
54.	Štruc Alojz II.	12. 6. 1951	NK delavec	obrat industrijskih nožev	samovoljna zapustitev dela
55.	Štuk Stefan	23. 12. 1956	NK delavec	centralna delavnica	v JLA
56.	Šumnik Adolf II.	30. 11. 1956	PK varilec	topilnica	v JLA
57.	Tamše Vladimir	19. 7. 1948	KV rudar	valjarna	samovoljna zapustitev dela
58.	Tušnik Jože	27. 2. 1950	PK varilec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
59.	Verdnik Marija II.	6. 11. 1955	PK strugar	obrat pnevmatskih strojev	dana odpoved
60.	Vrabič Ivan	5. 12. 1956	KV strugar	centralna delavnica	v JLA
61.	Vuković Čedo	7. 10. 1948	NK delavec	valjarna	samovoljna zapustitev dela
62.	Zagernik Anton II.	17. 9. 1955	NK delavec	valjarna	v JLA
63.	Zvikart Ivan	9. 7. 1956	NK delavec	kemijski laboratorij	v JLA

Izobrazba — kvalifikacija:

Izobrazba — kvalifikacija:

Sprejeti delavci:

- 2 — VSS ekonomist
3 — SS strojni tehnik

- 1 — VK str. delovodja
8 — KV ključavničar
4 — KV rezkalec

- 1 — KV valjavec
7 — KV strugar
1 — KV brusilec

- 2 — KV orodjar
1 — KV livar
1 — KV elektroinstalater

Sprejeti delavci:

10 — KV kovač o. p.
7 — KV žarilec o. p.
2 — PK žarilec
2 — PK strugar
1 — PK ključavničar
1 — PK livar
2 — PK žerjavovodja
1 — PK brusilec
1 — PK kalilec
1 — PK delavec
28 — NK delavec
1 — NS

Odjavljeni delavci:

1 — VS dipl. inž. strojništva
1 — VSS inženir strojništva
1 — SS strojni tehnik
2 — SS ekonomist
1 — SS el. tehnik. š. t.
1 — KV avtomehanik
4 — KV ključavničar
2 — KV delavec
2 — KV kovač
5 — KV strugar
1 — KV valjavec
1 — KV rudar
4 — KV žarilec o. p.
1 — KV valjavec o. p.
4 — PK žerjavovodja
4 — PK kovač
2 — PK delavec
1 — PK žarilec
1 — PK ključavničar
2 — PK varilec
1 — PK strugar
1 — PK rezkalec
20 — NK delavec

BRANJE

Arkadij Averčenko

ZDRAVA ČLOVEŠKA PAMET

V vojno ministrstvo neke države — vseeno katere — je prišel nekega dne očitvidno prebrisan gospod in zahteval:

»Peljite me k nekemu, ki ima kaj soli v glavi! Nekaj važnega bi mu rad povedal.«

»V čem pa naj se spozna?« so ga vprašali.

»V letalstvu. Sem nekaj iznašel in bi rad prodal izum, ki bo postavil vso vojno tehniko na glavo. Kdor kupi mojo skrivnost, bo poslej imel premoč nad sovražnikom. Posihmal bo moj izum odločal o porazu in zmagi.«

To je seveda vse sila razveselilo in so izumitelja nemudoma peljali k staremu, častitljivemu generalu.

General ni bil nič manj vesel kakor drugi, ponudil je izumitelju najudobnejši klubski naslanjač in ga prav vljudno vprašal.

»Kaj ste iznašli, blagorodje, če smem vprašati?«

»Sestavil sem tip zračne križarke, ki se drži teden dni v zraku, nosi bataljon vojakov in kljubuje vsaki nevihti. Morda boste kupili mojo zračno križarko?«

In ko je general obljubil s častno besedo, da ne bo zlorabil izumiteljevega zupanja, je le-ta potegnil iz torbe obsežen zavoj in razgrnil svoje načrte in risbe.

»Da...« reče general, ko je pregledal risbe. »To vsekakor drži. Je res, kakor pravite... Za koliko bi nam pa iznajdbo prodali?«

»Za milijon.«

»Imenitno,« reče general in ga objame. »Náte nakaznico za državno blagajno.

Okrogel milijon. In lepo zahvaljeni. Če pa boste kdaj spet kaj izumili, prosim, le kar pridite!«

»Že zdaj imam nekaj za vas,« prekanjeno reče tujec. »Nekaj res občudovanja vrednega...«

»In to je —?«

»Sestavil sem top, ki v nekaj trenutkih razbije vašo zračno križarko in sicer tako temeljito, da cepne na tla kakor mlinska vreča. Križarka je zoper to orožje docela brez moči.«

»Na, slišite vendar!« reče general in namršči obrvi. »To mi je pa le nekoliko špansko... kaj vas res ni nič sram? Najprej izumite zares uporabno zračno križarko in potem jo sestrelite z lastnimi topovi na kosce...«

»Ne vem, zakaj naj bi se sramoval,« ravnodušno odgovori gost. »Boste vendar priznali, da se vojna tehnika venomer izpopolnjuje in da nihče ne sme ostati sred pota, po katerem je krenil, če noče zaostati in podleči, kadar gre zares. Moja zračna križarka je vsekakor strahovito orožje. Potemtakem je očitno, da je treba zoper njo izumiti obrambo...«

»Hm... teoretično tega seveda ne moremo ovreči, toda v praksi... Nu, prav. Nič ne bi rekel, če bi kdo drug sestavil takšen top in nam ga ponudil na prodaj. Ampak takole... vi sami...?«

»Gromska strela!« reče tujec in tlesne z rokami. »Kakor da to ni vseeno! Zdaj mi pa povejte, prosim: ali bo kaj drugače, če zdajle zaprem vrata za seboj, si obrijem brke, oblečem drugo suktnjo, pridem pri istih vratih in vas pozdravim, kakor da vas nisem še nikoli videl? Če vam je to povšeči, vam kajpak rad ustrezem.«

General pravzaprav ni bil tak teleban, zato ga je bilo nekoliko sram, saj je vendar izprevidel, da je res neumno bleknil.

»Pa naj bo,« je rekel obojavljaje se. »Kaj si hočemo drugega, kakor da kupimo vaš top, če nočemo, da ga prodate drugim, saj to pravico imate. Koliko?«

»Milijon.«

General je napisal nakaznico, potapljal izumitelja po ramenu in dobrohotno rekel:

»Vi ste pa res prebrisan dečko!«

»Oho! To pa, to...!«

»Da, za vraga...! Sestaviti takle top...«

»Nu, tako hudo pa spet ni... Za vsako bol najdeš na svetu pravo zel...«

»Seveda, ampak pravim, kolikor razvidim po risbah...«

»Da, da, vsekakor... Tale top je strahovito orožje. A vendar... Izumitelj se je spet pogreznil v svoj naslonjač, navidezno nedolžno pogledal generala in zvižčno rekel:

»... A vendar... Kaj porečete, če vam zaupam majhno skrivnost, ki vas utegne zanimati, namreč: za varstvo zračne ladje zoper top sem izumil oklep — tako čvrst oklep, da ga top še oškrniti ne more...«

General se je prijel za glavo.

»O, kaj bi me res radi spravili ob pamet...?! Kdor tako dela, kakor vi, je nizkoten — je podel — je brez vsake časti...«

Tujec je nabral čelo.

»Nikoli ne trgujem nečastno — zapomnite si to! S kakšno pravico mi kaj takega očitete?! Je morda moja zračna križarka zanič? Odlična je. Je morda moj top zanič? Mojstrovina je. Kaj bi torej še radi?

Ali sem vas morda pretental ali ukani?!«
»Vi bi mi bili morali takoj ponuditi oklep.«

»Dovolite!« preudarno reče izumitelj. »Vojna umetnost — in vojna tehnika še prav posebno — se mora organsko razvijati, če naj bo zanesljiva. Takšnih preskokov, kakor vi mislite, ni.«

Nato sta nekaj trenutkov oba molče sedela. General je napenjal možgane, izumitelj pa mirno kadil svojo cigaro.

Pravzaprav bi mu bil general najrajši spet očital, da bi bilo bolje, če bi mu bil kdo drugi ponudil oklep, a se je bal, da si bo tujec vnovič hotel obriti brke... Ne, res, le kaj bi se vrhu vsega še posmehu izpostavljal?... Odločil se je torej in prišel z besedo na dan: »Koliko?«

»Milijon.«

»Zadovoljite se vsaj s polovico.«

»Še malo ne,« ovrže gost. »Drugi bi mi plačali celo dva milijona.«

»Da, da...« vzdihne general. »Vi nenasitnik...! Nu, zastran men... náte — vzemite svoj milijon! V božjem imenu! Ugonobili nas boste.«

Izumitelj položi nakaznico k prvima dvema, stisne generalu roko in stopi k vratom.

»Slišite!« ga pridrži general. »Le še trenutek! Vi ste torej o svojem trdno prepričani? Hočem reči: da oklep kljubuje vsakršnemu topovskemu ognju.«

Tujec se nasmehne.

»Iz mojega topa? I, seveda.«

»Potemtakem lahko mirno spimo?«

»Kajpak. Se pravi, če ne bodo izumljeni novi naboji s posebno probojno močjo.«
»Kako? Mar mislite docela resno, da jih bodo izumili?«

»Ni dvoma!«

»Usmiljena nebesa! Kdaj pač?«

»So... so že izumljeni.«

»Kdo...?«

»Jaz.«

»O, za vraga vendar... Zakaj pa niste tega takoj povedali?!«

»Kako da ne? Saj vam vendar pravim: takšni naboji so že izumljeni.«

General se porogljivo zasmehuje.

»Tako, tako... In zdaj nam boste torej ponudili nove naboje — kajne? In ko bomo kupili naboje, se boste spet režali in nam povedali, da imate na razpolago še en oklep — oklep zoper lastne naboje — kaj né?«

»Prav zares.«

»In ko nas boste spet oželi za milijon, boste spet izumili nov naboj in nov oklep, kajne?«

»Seveda.«

General je opletal z rokami kakor obseden, si izruval šop las in vreščal:

»Hudič vas poberi... živega! Zemlja naj vas pogoltne...! Zvabili ste nas v zasedo, da se ne moremo izmazati. Ropate nas! Vi goltate našo kri, vi ugonabljate našo državo! Kdo sté? Vsaj ime nam povejte, da vas bomo lahko na vseh križpotih preklinjali.«

Tujec je poskočil. Njegov obraz, na katerem je dotlej lebdel porogljiv smehljaj, se je zmračil: njegova spodnja ustnica je v zadržani jezi drhtela. »Zmerjate me lahko, kolikor vam drago,« je hladno rekel. »S tem ne boste ne vi modrejši ne jaz neumnejši... Svojega imena vam ne izdam; če pa bi imeli količkaj več pameti, kakor je imate, bi bili izprevideli, da sem poseblje-

Naši upokojenci

Marija Belič, rojena 4. aprila 1927, zaposlena v železarni od 16. februarja 1948 dalje s prekinitvijo, nazadnje v materialnem gospodarstvu TOZD I kot skladiščna delavka. Upokojena 31. maja 1975.

Avgust Kustec, rojen 20. novembra 1913, zaposlen v železarni od 1. maja 1949 dalje s prekinitvijo nazadnje v obratu strojev in delov kot ključavničar. Star. upok. 30. junija 1975.

Kristina Petrič, rojena 25. decembra 1919, zaposlena v železarni od 16. decembra 1947 dalje s prekinitvijo, nazadnje v vzmetarni kot mazalka vzmeti. Star. upok. 30. junija 1975.

ZAHVALA

Svetu sindikata Železarne Ravne in osnovni organizaciji kovačnice se pristrčno zahvaljujem za izkazano tovariško razumevanje in finančno pomoč, s katero mi je bilo omogočeno zdravljenje v Moravskih toplicah.

Še enkrat — hvala.

Magdalena Lesjak

ZAHVALA

Zahvaljujem se osnovni organizaciji sindikata jeklarne za denarno pomoč in obisk v bolnišnici Slovenj Gradec v času moje bolezni.

Anton Polovšek

na logika, da nisem nič drugega kakor zdrava človeška pamet. Z vašo pametjo pa je hudo narobe in prav zato tudi ne morete razumeti, da je čisto vseeno, ali se vaša država ugonobi s tekmo v oboroževanju v desetih letih ali v desetih minutah. Človek genij vam je spregovoril in vi, — vi, domišljavec, ga postavljate pred vrata. To mi je sicer prekleto malo mar; vsakdo se osmeši in ugonablja, kakor pač sam najbolje ve in zna. A vi, vi niti nimate dovolj temperamenta, da bi se vsaj na mah in temeljito ugonobili. Sluga pokoren!...»

Po teh besedah je tujec zaloputnil vrata za seboj in zapustil vojno ministrstvo države, katere ime nam je konec koncev lahko deveta skrb.

Jonathan Swift

PREMIŠLJEVANJE O METLI

To preprosto palico, ki jo vidite ležečo brez slave v zanemarjenem kotu, sem videl nekoč cvetočo v gozdu: bila je polna soka, polna listja in polna vej, toda sedaj se prizadevna človeška umetnost zamašča skuša boriti proti naravi, pritrjujoč to uvelo butaro šib na njeno usahlo deblo; kvečjemu še je nasprotje tega, kar je bila, vse vprek prevrnjeno drevo, z vejami na tleh in s koreninami v zraku; sedaj jo suče vsaka pomivalka, obsojena je biti nje sužnja in po muhavosti usode je njena naloga snažiti druge predmete, sama pa biti umazana, kadar se v roki dekel obrabi do trklja, jo bodisi vržejo na cesto ali pa jo obsodijo na zadnjo službo — da podnetejo ogenj z njo. Ko sem to gledal, sem vzdihnil in rekel sam pri sebi: »Človek je vsekakor metla!«

Narava jo je postavila v svet čilo in čvrsto, v ugodnem položaju, nosečo na svoji glavi svoje lastne lase, resnične vejice te rastline, obdarjene z razumom, dokler ni sekira nezmernosti prevrnila njenega zelenega vejevja in pustila samo posušen trup. Tedaj se zateče k umetnosti in si nadene lasuljo, spoštuječ se zaradi umetnega svežnja las (docela zaprašenih), ki niso nikdar pognali na njeni glavi; a če bi se v tem trenutku naši metli zahotelo javno nastopiti, ponosni na te brezove odrastke, katerih ni nikoli nosila, in popolnoma pokriti s prahom, pa najsi bi prišla iz sobe najlepše gospe, bi bili mi pripravljene smešiti in zaničevati njeno nečimrnost, ker smo pristranski sodniki svojih lastnih popolnosti in tujih napak.

Toda metla, porečete nemara, je znanje drevesa, ki se drži na njeni glavi, in prosim vas, kaj pa je človek, ako ne zmeden bitje, saj njegove živalske zmožnosti se večno popenjajo na njegove umske sposobnosti, njegova glava lazi po tleh, kjer bi morale biti njegove pete! Pri vsem tem

Drobiž

pa se kljub vsem svojim napakam postavlja za vesoljnega reformatorja in zatiralca zlorab, za maščevalca krivic, stalno brska po nesnažnih kotih narave, prinašajoč na dan skrito sprijenost, in vzdiguje znaten prah tam, kjer ga poprej ni bilo, in se ves čas znatno udeležuje tiste nesnage, ki jo baje hoče odpraviti; njegovi zadnji dnevi potekajo v sužnosti žen, in sicer vobče najmanj vrednih: dokler se obrabljen do trklja kot njegova vrstnica metla ne zavrže ali pa uporabi, da prižge plamen, na katerem se bodo grelji drugi.

Slikovna križanka

				ŽVEPLO	PRISTAŠ ANIMIZMA	ZGODNJE VIND	GARDNER	ČEŠKI PISATELJ ALOIS	KRAJ V MABJARSKI JE OD MISKOJCA	NA MEJNI PREHOD PROTI ROMUNJI	OKROGAR TONE	
				MORNAR ZMAGA PRI SAHU								
											EGIPT. SONČNI BOG JENNER EDWARD	
SESTAVIL IN RISAL MIV	ODDELEK RIMSKE KONJENICE	DEL TENIŠKE IGRE	TOMOSOVO VOBILO				PRIPADNIK INDOEVROP. NARODOV EDIP					
IGRALNA KARTA			OTOK V EGIPŠKEM PIJAČA STARIN SLOVANOV						ERŠIŠNIK			
MOŠKO IME				OSTANEK PRI GORENJU VZHOD								
ŠPORTNIK						DANŠKA VRSTA ZAČIMBE						
				MILANO				KROŽENJE TEKOČINE				
				VULKAN NA FILIPINI LITER					PEGA, MAROGA	ZAHOD JOB		BRŽAVA V ZDA PAVLOVA
	STARA UTEŽNA MERA	NORDIJSKA GOSPODAR. MORJA	BOGOVI V GERMANSKI MITOLOG.	SYLENA TKANINA	MESTO V SEVERNI ITALIJI DS. ZAİMBEK					DEDNA KASNOVA KAROL BISTOVNIK		
GOVORNIK												
KRALJICA, ZABAVIŠČE							VDRŽE- VANJE					
STUPENA TEKOČINA IZ BENCOLA							OSEBJE					GLAV. M. SAUDOVE ARABIJE
							OVASSIS	LISTI ARABSKO- V. AFRIŠKEM GRAMA KATA		NOČNO ZABAVIŠČE TROBILO		
												
				ANGLŠKA PLOŠČINSKA MERA							SILICIJ OKR. ZA JUNIOR	
				ŠVERKO								
				TONA								